

HONDARRIBIA

44. Zenbakia

UDAL EUSKARA-KONTSEILUA

125 pta.

1991. Iraila

HONDARRIBIA

HONDARRIBIKO HIRI OSO PRESTU, OSO LEIAL, OSO ADORETSU ETA
BETI OSO ZINTZOKO UDAL TXIT GARAIAK, HERRIKO ELKARTEEN
LAGUNTZAZ ANTOLATUTA, 1991KO IRAILAREN 6, 7, 8, 9, 10
ETA 11AN GUADALUPEKO AMABIRJINAREN OMENEZ
OSPATUKO DIREN JAIEN EGITARAU OFIZIALA.

• IRAILAK 6 - OSTIRALA

- **Egurdiko hamabietan.**- Erraldoi eta buruhaundiak kalez kale ibiliko dira txistulariekin batera.
- **Arratsaldeko lauretan.**- Haur eta gaztetxoentzat margo lehiaketa Gipuzkoa Plazan. Klink Elkarteak antolatua.
- **Arratsaldeko zazpitan.**- "Falaguera Teatre"ren BRUIXERIES izeneko antzerkia Gipuzkoa Plazan ikusle guztientzat. B.A.I. Elkarteak antolatua.
- **Gaueko hamar t'erdietan.**- Alardean parte hartuko duten Kantinaren Karroza, San Kristobal Plazatik irtengo da. Klink Elkarteak antolatua.
- **Gaueko hamabietatik goizaldeko hiruretara.**- BIZNIETOS DE CELEDON Fanfarrea kalez kale ibiliko da.
- **Gaueko hamabietatik goizaldeko lauretara.**- Dantzaldia Bentan NERVION Orkestarekin.

• IRAILAK 7 - LARUNBATA

- **Goizeko hamarretan.**- "Hondarribiko Hiria" Nazioarteko XX Plater Tiroteta. Azeri Elkarteak antolatua.
- **Goizeko Hamaika t'erdietan.**- Haurren danborrada, Erraldoi eta Buruhaundiekin batera Mendelu Auzotik abiatuko da eta Amute-Kosta eta Santa Engraziatik igaro ondoren, Herriko Kaleetan amaituko du bere ibilaldia. Amute-Kosta Auzo Elkarteak antolatua.
- **Egurdiko hamabietan.**- Suziri eta kanpaihotsez Hiriko Jaiak hasiera emango zaie.
- **Arratsaldeko lauretan.**- "Hondarribiko Hiria" II Piragua Estropada Bentan. Kanoa Taldeak antolatua.
- **Arratsaldeko bost t'erdietan.**- "XIV Guadalupera Igogera" lasterketa Zumarditik aterata, maila guztietan. Bidasoa Atletiko Taldeak antolatua.

- **Arratsaldeko sei t'erdietan.**- "Hondarribiko Hiria" Musika Banda kalez kale ibiliko da TITI-BILITI joaz.

- **Arratsaldeko zortzietan.**- TEDEUM ETA SALBEA Jasokunde eta Sagarrondoko Ama Birjinaren Eliz Nagusian Udal Agintariak bertan direla. Parrokiako Abeslariak Eslavaren SALBEA abestuko dute.

Bitartean Artienak eta Herriko Konpainiak ohizko deskargak egingo dituzte.

Elizkizuna amaitzean Arma Plazan Udalkideek AURRESKUA dantzatuko dute hondarribiar guztien omenez.

Ondoren Alkateak Aginte-Makila emango dio Alardeko Buruzagian eta berehala Alardean parte hartuko duen danborradaren kalejira.

Une berean Harresian zehar antortzak piztuko dira.

- **Gaueko hamarretan.**- "Teatre de l'Aigua"ren LA GRAN SEÑORA antzerkia Gipuzkoa Plazan, ikusle guztientzat. B.A.I. Elkarteak antolatua.

• IRAILAK 8 - IGANDEA

- **Goizeko bostetan.**- ALBORADA, Hondarribiko Hiria Musika Bandak joko du.
- **Goizeko seietan.**- Danborrada eta Hondarribiko Hiria Musika Bandaren DIANA.
- **Goizeko zortzi t'erdietan.**- Gernikako Arbola Lorategian, Alardean parte hartuko duten Konpainia guztiak bilduko dira.
- **Goizeko bederatzietan.**- ALARDEA, bere Buruzagi, Ofizial eta Kantinerekin, Gernikako Arbola Lorategitik irten eta Arma Plazara joango da, Hiriko Bandera hartu ondoren. Udalkide eta Elizgizonekin elkarturik Guadaluperantz abiatuko da, 1889ko maiatzaren 22an Hiri honi eman zitzaizkion kañoi eta fusilen hotsiez. Guadalupen Meza Nagusia emango da.

- **Egurdiko hamabi t'erdietan.**- IRUNGO HIRIA Musika Bandak kontzertua eskainiko du Gipuzkoa Plazan.
- **Arratsaldeko bost t'erdietan.**- ALARDEA herrira itzuliko da urteroko kañoi eta fusil danbadean giro zaratzatsum.
- **EGUN HORRETAKE HOGETALAU ORDUETAN.**- Bidasoako Irratzaleen Elkarateak "Hondarribiko Hina, II hogetala orduak" izeneko lehiaketa antolatuko du, mundu osoko irratzaleekin hitz eginez eta berauei gure Jaien eta Historiaren berri emanez. Emisorak Guadalupeko Santutegi ondoan jarriko dira.
- **Gaueko bederatzietatik hamabietara.**- Berbena Kasino Zaharreko Lorategian TOBAGO taldearekin, (KANP MUSIKA), Atsedenaldirian ZEZEN SUZKOA.
- **Gaueko hamaiketan.**- TRIKITRIKAK Bentan, PAGADI ANAIK. Marilaxka Elkarateak antolatuta.
- **Gaueko hamabietatik goizaldeko lauretara.**- "LOS INCANSABLES" Fanfarria ibiliko da kalez kale.
- **Goizaldeko ordubetetik lauetara.**- Dantzaldia Bentan, BRIES Orkestarekin.

• IRAILAK 9 - ASTELEHENA

- **Goizeko bederatzietan.**- Dultzaineroen Diana.
- **Goizeko hamarretan.**- Binakako esku-pilota txapelketa Jos-taldi Polikiroldegian.
- **Goizeko hamalketan.**- Erraldi eta Buruhandiak Dultzaineroekin batera kalez kale ibiliko dira.
- **Egurdiko hamabietan.**- Haur Jaialdia Bentan, DYAK antolatuta.
- **Egurdiko hamabi t'erdietan.**- SOKAMUTURRA Kale Nagusian.

- **Arratsaldeko hiru t'erdietan.**- Herri mailako Plater Tiroketa Txapelketa San Telmo Zelaian. Azeri Elkarateak antolatuta.
- **Arratsaldeko lauretan.**- Haur Jaialdiaren jarraipena Bentan.
- **Arratsaldeko bostetan.**- XXVI DANTZA ASKATU TXAPELKETA Zumardian. Udal Musika Eskolak antolatuta.
- **Ordu berean.**- X Toka Txapelketa Butron Pasealekuan. Marilaxka Elkarateak antolatuta.
- **Arratsaldeko seietan.**- Haurrentzat PATATA-TORTILA lehiaketa San Pedro Kalaan. Alaiki Elkarateak antolatuta.
- **Arratsaldeko zortzietatik gaueko hamaiketara.**- BIDASOAKO TXARANGA Fanfarria kalez kale ibiliko da.
- **Gaueko hamaiketan.**- HARRESIAN (Zezen Plazaren aurrean) SU ARTIFIZIALAK.
- **Gaueko hamaika t'erdietatik goizaldeko ordubi t'erdietara.**- Berbena Kasino Zaharreko Lorategian TOBAGO Taldearekin (KANP MUSIKA), Atsedenaldirian ZEZEN SUZKOA.
- **Gaueko hamabietatik goizaldeko lauretara.**- Dantzaldia Bentan BASAKABI Taldearekin.

• IRAILA 10 - ASTEARTEA

- **Goizeko zortzi t'erdietan.**- Udal Musika Eskolako Txistulariek Seguraren Alborada joko dute.
- **Hamarrak laurden gutxitan.**- Junior mailako TXIRRINDULARI LASTERKETA San Pedro Kaletik irtingo da. Txirrindulari Elkarateak antolatuta.
- **Goizeko hamarretan.**- Meza Nagusia Jasokunde eta Sagarrondoko Ama Birjinaren Elizan, 1638ko Hiri setiamenduan hilakoen alde. Bitartean Herriko Konpainiak Hiriko Bandera agurtu eta deskarmak eningo ditu.

• **Ordu berean.-** Ondoren, Udaletxeko Areto Nagusia, San Gabriel Egoitzako Pauleko San Bizenteren Karidadeko Alabei omenaldia eskeiniko die Hiriak beuren lan oparoa eskertuz, Hondarribira etorri zireneko 125. urteurrenean.

• **Goizeko hamaika t'erdietan.-** Erraldoi eta Buruhaundiak Txistulanekin batera kalez kale ibiliko dira.

• **Eguerdiko hamabi t'erdietan.-** SOKAMUTURRA Bentan.

• **Eguerdiko ordubata t'erdietan.-** ARRANTZALEEN EGUNaren hasiera (bertsolaria, trikitrixak, etab.) Bentan. Done Pedro Itsasgizonen Kofradiak antolatua.

• **Arratsaldeko ordubietan.-** Elkarteak Arrantzaleen Egune-ko bazkariak aurkeztutako Herriko I Marmitako Lehiaketaren erabakia.

• **Arratsaldeko ordubi t'erdietan.-** Herri Bazkaria Kofradian, Arrantzaleek antolatua eta PASAIA txarangak girotua.

• **Ordu berean.-** Adinekoan bazkaria Jostaldi Polikirodegian. HERRITARRAK Txarangak girotua. Klink Elkarteak antolatua, KUTXA eta Udaren babesarekin.

• **Arratsaldeko bost t'erdietan.-** HAUR JAIALDIA Gipuzkoa Plazan, BIHAR Txotxongilo taldeak "bizi alai" izeneko ikuskizuna antzeztuko du eta ondoren KIKIS-KAKAS eta KIRRIKI pailasoak.

• **Arratsaldeko zazpitan.-** HAURRENTZAT SOKAMUTURRA Santiago Kalean. Kirol Taldeak antolatua.

• **Arratsaldeko zortzi t'erdietan.-** "TXANPA SOINU TALDEAREN" kontzertua Gipuzkoa Plazan.

• **Gaueko hamarretan.-** PEIO ETA PANTXOaren KANTALDIA Bentan. Amutzak-AEKK antolatua.

• **Ondoren eta goizaldeko laurak arte.-** Dantzaldia Bentan MINXORRIAK TALDEarekin. Amutzak-AEKK antolatua.

• IRAILAK 11 - ASTEAZKENA

• **Goizeko bederatzietan.-** Kontzertuan parte hartuko duten txistulanek kalejiran ibiliko dira.

• **Ordu berean.-** BASERRITARREN EGUNA. Ganadu, fruitu eta barazki lehiaketa. Antolatzaileak: Jaizubia eta Santiagotxo Elkarteak.

• **Goizeko hamaiketan.-** Erraldoi eta Buruhaundiak kalez kale ibiliko dira MALTZETA trikitrixekin batera.

• **Hamabiak laurden gutxiagotan.-** BERTSOLARIAK -1. saioa. Zumardian.

• **Hamabiak eta laurdenetan.-** XXVII Txistulari Kontzertua Kasino Zaharreko Lorategian. Udai Musika Eskolak antolatua.

• **Ordubata eta laurdenetan.-** BERTSOLARIAK -2. saioa. Zumardian.

• **Arratsaldeko bostetan.-** BASERRITARREN EGUNaren jarraipena Zumardian. (Aizkolariak, harrijasotzaileak, oilar-jokoak,

ahari-apostua, trikitrixak etab.) Jaizubia eta Santiagotxo Elkarteek antolatua.

• **Arratsaldeko bost t'erdietan.-** Profesionalen arteko eskuzko PILOTA PARTIDUAK Jostaldi Pilotalekuan. Pilota Eskolak antolatua.

• **Arratsaldeko zazpitan.-** KUKUBILTZO Bentan. B.A.I. Elkarteak antolatua.

• **Arratsaldeko zortzietan.-** KALEJIRA Zumarditik San Pedro Kaleraino HERRITARRAK Fanfariarekin. KLINK Elkarteak antolatua.

• **Gaueko hamaiketan.-** Butron Pasealekuan SU ARTIFIZIALAK eta azkenean ZEZEN SUZKOA.

• **Gaueko hamabietatik goizaldeko lauretara.-** Dantzaldia Bentan EGAN taldearekin. DYAK antolatua.

• BESTE EKINTZA BATZUK

Abuztuaren 22tik 31ra.-

Tren-maketen ERAKUSKETA Zuloaga Etxean.

Irailak 1.-

Goizeko 10etan.- Eskuz banakako PILOTA TXAPELKETA Jostaldi Polikirodegian.

Irailak 14.-

Gaueko hamarretan.- ZORTZIKO Euskal Dantza Ikuskizuna Jostaldi Polikirodegian. Udalak Eskifairen laguntzaz antolatua.

Irailak 15.-

Goizeko hamaiketan.- Jubenil mailako JUDO Txapelketa Gipuzkoa Plazan. Hondarribiko Judo Elkarteak antolatua.

"Hondarribiko Jaiak" XV Saskibalo Txapelketako 1. eta 2. Finalerdiak Jostaldi Pilotalekuan. Basket Elkarteak antolatua.

"Hondarribiko Jaiak" XV Saskibalo Txapelketako 3. eta 4. posturako eta Finala, Jostaldi Pilotalekuan.

AURKIBIDEA

Jai Egitaraua	2
Aurkibidea	5
Alkatearen agurra	5
Oharrak	5
Santa Gema zaharren berriak "Cabo Verde"tik Beñardo Lazkanotegi	6
Titutula gabeko txapela: Haizeak daraman horbela Bekartxo Artztzelaga	7
VIII. Literatur Lehiaketa (1991)	8
Hondarribiko Azterketa Toponimikoa	9
Hondarribiaren jatorrizko armaria Juan San Martín	11
Demografia	12
Emeki	14
Cristóbal De Rojas y Sandoval (1502-1580) Juan San Martín	16
Itsua kale artzean txaloka Martín Iturbe	18
Teodoro Hernández jaunari omenaldia Koro	20
Gastronomia, Hondarribiko gauzak erakargarritakoa J. José Lapitz	21
Aurtengo Kantinera	22
Etanburu'tar Jose Mari, "Kamifazpi" Martín Ugaldé	22
Finkatuko hezkuntz proiektu baten historia J. Angel Ros	24
Hondarribiko hizkeraren auzentuz Txomin Sagarzazu	26
Biagan: Florentino Sorondo Txomin Sagarzazu	30
Biagan: Demetri Arribilaga Koro Eraso	34
Udal Hauteskundeak 1991	36
Amona Jexuxari	38
1991ko Jaietako aurrekontua	40

Iragarkiak: Ramón Muñoz
Ane Muñoz
Argitaratzailea: Udal Euskara Kontseia
Inprimategia: Rogelio Fernández
Juan Arana, 27, Inñ.
Telf.: 61 21 03
Fotokonposizioa: Orotex, Irún
Telf.: 62 55 24
Legazko gordailua: S.S. 122/86

Pezloa: 125 pezeta.

ALKATEAREN AGURRA

Lehenik eta behin eskerrak eman nahi dizkizuet, hamabi urtez ihardun ondoren, gure Hondarribia maitearen etorkizuna bideratzen jarraitzeko zuen konfidantza berri-tu didazuelako.

Badakit, Europa berriaren erronka dela medio, ibilaldi hau ez dela batere erraza izango gure Hiria- ren garapenerako, eta denok elkarrekin aurre egin beharko diogula, Hondarribiko sektore guztien eta Kultura, Turismoa eta oro har Zerbitzu guztien garapen orekatua lortu ahal izateko ekintza zehatzak bultzatuz.

Hala ere, egun hauetan, ondo irabazitako atsedena ditzoka har dezagun, Guadalupeko Ama Birjinaren omenez ospatzen ditugun gure Jai Nagusiak alaitasunez igarotzeko, gure arbasoek emandako hitza betetzera bere Santutegira igoz.

Horretarako Udaleko Kultura Kontseiluak, herriko Kultur eta Kirol Elkarteekin batera ilusio osoz eratu duen jaialdi eta kultur ekintzen egitaraua eskaintzen dizuet, zuen gogokoa izango delakoan.

Era berean, halabeharrez Jai hauetan gurekin egoterik ez duten hondarribiar guztiak bereziki agurtzen dizut, eta bakoitzak dagoen lekuan ospa ditzala opa diet.

Bestalde uda aldian gure artean egon ohi direnak eta egun hauetan bisitatzen gaituzten guztiak ere gonbidatzen ditut, denok elkarrekin gure Jai hauek alaitasunez igarot ditzagun.

Zuen Alkate
Alfonso M. Oronoz Alkain

Agur bero bat
GORA AMA GUADALUPEKO!
GORA HONDARRIBIA!

OHARRAK

TXANDAKO BOTIKAK

IRAILAK
2 - 8: Iraola
9 - 15: Fiz
16 - 22: Almajano
23 - 29: Erauskin
30 - Urriak 6: Mayi
7 - 13: Iraola
14 - 20: Fiz
21 - 27: Almajano
28 - Azaroak 3: Erauskin

TXANDAKO OKINDEGIAK

IRAILAK
1: Arratibel
8: Ez da ogirik egingo
9: Garmendia
15: Martínez
22: Arratibel
URRIAK
6: Garmendia
12: Martínez
13: Arratibel
20: Garmendia
27: Martínez
Arratibel, Zubieta Kalean - 64 19 75
Garmendia, Santiago Kalean - 64 11 36
Martínez, Kale Nagusia - 64 12 12

EUSKARAZKO MEZAK

Egunero arratsaldeko
7etan Portuan
LARUNBATETAN:
Arratsaldeko 7,30etan
Portuan

IGANDEETAN:

Goizeko 8,30etan
Betherran
Goizeko 9etan Amuten
Goizeko 9,30etan Guadalupe
Goizeko 11etan Portuan.

Mayi, Alm. Alonso Kalean - 64 21 91
Iraola, J. Ugarte Kalean - 64 10 27
Erauskin, S. Pedro Kalean - 64 10 18
Fiz, Donostia Kalean - 64 43 16

SANTA GEMA ZAHARREN BERRIAK "CABO VERDE"TIK

..... Gaur berriz brankatik olatua, atzo trebeska, bihar

Apirilaren batean eguerdiko hamabietan sumatu nikoen marru zahar bat, aurretikan Pedro anaia **LEHORRA!! BRANKATIK LEHORRA!!** eta segituan burura etorri ziakeen nere maixu HIPO Jauna deitzen geniona. "Orientación Marítima" deitzen zuten eskola zahar hartan, liburua eskuelan eta irakurtzen zuela "Doce de octubre de 1492, el marino Rodrigo de Triana dió el grito de TIERRA! TIERRA!!

Orduan pixkat lasaitu nake. Aurretik pentsatzen "Ez baldin badut legeko runboa, ikusten ari nak Kopekabanako (Brasilgo) hondartzan xabatua gure barko zaharra".

Arratsaldeko lauetan, Santo Antão eta São Vicente islak (ugarateak noski) eta Peñon de los Palujarosen tartetik joka, joka, sarrera ematen hasi zukeen gure Sta. Gema zaharra.

Brankan Pedro anaia, Matalas ondarrutarra eta Pedro bermiotarra, ahi eta "NEXKA" gure zakur politia, bere belarriak atezuan jarriak.

Kaia hurbiltzen eta nahiko lan, hainbeste haizekin ezin barkua itxekirik. Aldamenean yate Estatu Batuakoa bat, zoragarria! izenduna "EL ZORRO" Las Vegas, eta gu kostadoko aldean, bonbatxok petatxotan...

Ehun bat lagun bai gainean, guri begiraka, hain barko desberdina ikusita, etagelditu gabe zangaka gure NEXKA, hainbeste jende beltz ikusita, Mixiko aldia noski.

Barkua lotu ondoren beste marru bat (hau Pedro baino exkaxagoa) KAPITANI KOMANDANTI!! eskifia nin begiraka, eta nik berriz jakin ez nora begiratu, eta momentu berean pentsatuz nere baitan, "orain dela

gutxi gure Hondarbian HORI EKATZAKI, ETOR HONARA! etab., eta orain berriz golpez tituluak jartzen hasiak, baietz. OHI EZ DUK GAUZONIK!!... Aduanako polizia barko barrena Emilio Zapata bezainbeste armatua. Ondu hasi gaituk....!!

Hauek ttuk gutxi edo gehiago gure mixiko eguneko gertaerak.

Jakin dizien bezala alderdi honetan hamar isla ttuk (gutxi edo gehiago) batbestean hurbilean.

Hego Amerikara joaten diren beleruekintzat garrantzi lekua, gero haize alisioak hartuz goxo goxo joateko moduan (bainon ez belt).

Garen islan hogeita bost mila habitante ttuk, oso zabaiak, eta heriaren izena Mindoko (ez Mendelu), hizkuntza ofiziala portugesa, baina herriak hitz egiten diu knoloz.

Orin dela bi hilabete izandu ttuk elekzioak eta nere ustez edo inudiz independentzia ezkerotzik (1975) momentu klabeena orain bi zu den herria.

Atzo oinez kalean barrera (uraren ertzean) joaki eta inud batzuk hondartzan kantari, amima motel!! eta berehala sartu zkeen musika buruan eta letra ere bai.

LÂTE VA
UN BARQUIN
UN BARQUIN ANDAVE LIGERU
O VENTO SOPRO O MAR O LEVOU

Behin aditu eta nahikoa... Itzuri handik!

Hurrengo Arte!
(Beñardo Lazkanotegi)

IRAGARKIAK

txantxangorri

San Pedro kalea, 27
Tel. 64.21.02
HONDARRIBIA

Taberna behean,
ohizko denda lehen pisuan

ONDARRIBI

□ □ TABERNA □ □

Pintxo
eta
kaxuela ugari

San Pedro, 31
Telefona: 64 27 05
HONDARRIBIA

EROSLE

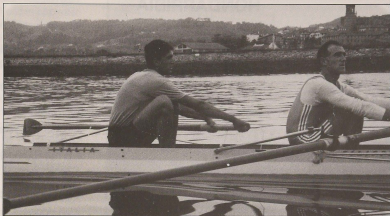
SUPERMERKATUA

Zorionak

Santiago kalea
HONDARRIBIA

TTUTTULA GABEKO TXAPELA: HAIZEAK DARAMAN HORBELA

Egunero arraunean aritzeko ken ohi duten txapel goria etxean utziz, joan zen leinari gabeko herriko bikote bat Euskadiko arraun txapelketara, eta handik txapela jantzita etorri ere, etorri ziren. Abiatu ziren berriro, oraingoan Espainako txapela ere etxera ekartzeko asmoz. Txapela ikusi, txapela ikutu, txapela buru gainean zutela ibili ere ibili ziren han ia denbora guztian, ia ia denbora guztian, kasik beraia zuten, kasik, kasik, kasik, baina...

... baina ia-iaean ibili ziren ordea, kask egin zuten alabaina, eta ttututatik zintziilik geratu zitzairen azkenean, azken azkenean, segundu baten apurretan, apur apurretan, azken segunduaren lau hamarrekotan

apurtu baitzitzairen, ttututatik apurtu ere, jaztea espero zuten txapel berria, txapel gorri-beilegia.

Buruan txapel gorria daramatelarik dabilta orain herrian, eta buruan darabilte ere, eiki, nola txapelari ttutula falta zaionean, andaluziar sonbrailua bihur daitekeen. Burua berotuko die, ziurrenik, ttutula faltan geratu zaien txapel horrek.

Bada, guztion kontsolagarri esan dezadan, udako lehen berokak joa naukan aldi honetan, eguzkilik gordetzeko behintzat, ttutula baino garrantzizkoagoa dela hegala, eta hegala zabal eta sendo askoak erakutsi baitituzte, ziurtatua dutela gure

bi arraunlari hauek, bi txapeldunak, hegapea.

Guztionez kontsolagarri eta beraien freskagarri izan dadila.

*Hondarrbian
1991-ko uztailak biau.*

Bakartxo Arrizabalaga

IRAGARKIAK

TiNko

erropadenda

HERRI GUZTIARI, ZORIONAK!

Beleztarren Markesa Kalea
Tel. 64 42 86
HONDARRIBIA

Helados.
Izozkiak.

Frutos Secos.
Fruitu Lehorrak.

Caramelos.
Gozokjak

Itsas-argi, 4
Telefona: 64 50 37
HONDARRIBIA

TXIRRINDAK - MOTOAK
ARGENT
SALMENTA
ETA KONPONKETA

J. Alonso, 5
Tel. 64 27 77
HONDARRIBIA

VIII LITERATUR LEHIAKETA (1991) «BORDARI» ETA «SATARKA» SARIAK HONDARRIBIA

OINARRIAK

Hondarribiko Udalak, idazle berriak sortu nahian, Bordari eta Satarka sariak antolatuta ditu, Bordari Saria ipuin lehiaketara eta Satarka Saria olerki lehiaketara. Biotan parte hartzeko ondoko baldintza hauek bete beharko dira:

- 1) Lanak euskaraz izango dira.
- 2) Egileak Hondarrribian jaioa edo gutxienez urtebete aurretik bertan errotatua izan beharko du.
- 3) Bi maila egondo dira: "A" eta "B". "A" maila 18 urtez gorakoentzat da eta "B" maila 18 urtez behegarakoentzat.
- 4) Lanek, gai librean izango dute.
- 5) Lanek, argitaratugabeak eta beste inon saritugabeak izan beharko dute.
- 6) Behin aurkeztuz gero, ezin da atzeragin.
- 7) Lanak orriaren alde batean bakarrik idatziko dira, makinaz eta tarte bikoitzaz.
- 8) Lanen luzerak, sail eta maila bakoitzerako, baldintza hauen azken aldean adierazten direnak izango dira.
- 9) Lan bakoitzeko hiru kopia aurkeztuko dira.
- 10) Lan bakoitzaren lehen orrialdean dato hauek adierazi beharko ditu egileak onartu izateko:

a.- Zein saritan aurkeztzen duen lana (Bordari ala Satarka sarira).

b.- Zein mailatan ("A" ala "B" mailan).

c.- Lanaren titulua.

d.- Egilearen izenordea.

- 11) Sobre itxi baten azalean lanaren titulua eta egilearen izenordea jarriko dira, eta barruan egilearen izendeturak, helbidea eta telefonoa.
- 12) Lanak aurkezteko epea 1991ko urriaren 31ean, eguerdiko hamabietan amaituko da. Ordurako Udaltzaletan amanak edota posta-kutxan sartuak egon beharko dute.
- 13) Epaimahaia Hondarribiko Udalak erabakiko du.
- 14) Epaimahaiko erabakia aldaezina izango da eta egoki irudituz gero eman gabe ere utzi litezke sariak.
- 15) Lan sartuen jabea Hondarribiko Udala izango da bi urtez eta epe horretan argitaratzeko eskubidea ere izango du.
- 16) Zernahi gertaturik ere, sarietako partaideek ontzat emango dute Udaltzaletan erabakia.

«BORDARI» SARIA

A MAILA

1. Ipuinak 3 folio izango ditu gutxienez eta 10 gehienez.

2. Bi sari egongo dira:

- Lehen saria 100.000 pezeta eta orrigarria.
- Bigarrena 50.000 pezeta eta orrigarria.

B MAILA

3. Ipuinak 2 folio izango ditu gutxienez eta 6 gehienez.

4. Bi sari egongo dira:

- Lehen saria 50.000 pezeta eta orrigarria.
- Bigarrena 30.000 pezeta eta orrigarria.

«SATARKA» SARIA

A MAILA

1. Olerkiak 50 lerro izango ditu gutxienez eta 150 gehienez.

2. Bi sari egongo dira:

- Lehen saria 100.000 pezeta eta orrigarria.
- Bigarrena 50.000 pezeta eta orrigarria.

B MAILA

3. Olerkiak 50 lerro izango ditu gutxienez eta 150 gehienez.

4. Bi sari egongo dira:

- Lehen saria 50.000 pezeta eta orrigarria.
- Bigarrena 30.000 pezeta eta orrigarria.

IRAGARKIAK

Náutica Jauregui, S.A.

MASE

GENERATORS

YANMAR

DIESEL ENGINE.

TAWN-BOY

BELAR MOZTAILEAK

RODMAN

UNTZIAK

NARWHAL

Paseo del Faro, 5
HONDARRIBIA

Albistur
eta
Arocena

HARATEGIA
URDAITEGIA

Zorionak!!

Zuloaga Kalea
Tfnos.: 641860 - 641331
HONDARRIBIA

Franklitas
SURF SHOP

SURF SHOP
ARROPADENDA
BITXIKERIAK

ZORIONAK TA
FESTAK ONDO PASA

HONDARRIBIKO AZTERKETA TOPONIMIKOA

Urte hasieratik, Euskal Filologia lizenziatu gazte bat dabil Hondarribiko azterketa toponimikoa egiten. Ez dadila inor ikaratu, laister azalduko bait dizuegu zer arraio den "azterketa toponimikoa" izen ponpoxoaren pean izkutatzen dena.

Aldizkari honen irakurle zaretенок, aurretik ere, izango duzue toponimiaren berr. J. S. Martinen luma zorrotzak mami haundiko idatzia irakurtzeko aukera eskeini digu. Toponimia da leku izenak aztertzen dituen zientzia alorra. Beraz, toponimoa diogunean leku izena besterik ez dugu adierazi nahi (toponimoa = leku izena).

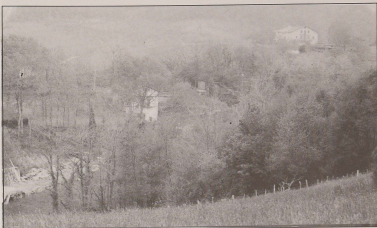
Aintzinako mundua desagertzen doan neurrian, berari zegozkion ohitura, lanbide, jakintza eta hizkuntza bera ere, betiko gaitzen edo itxuraldatzen ari dira. Horien artean, zalantzarik gabe, leku izen zahar eta jatorrak. Hondarribiko Udalak, galera horren jabe izanik, Hondarribiko toponimiaren azterketa egiteko asmo tinkoa hartu du.

Azterketa toponimikoak Hondarribiko leku izen guztiak bildu nahi ditu. Bilketa horretan, lehen-lehenik, artxiboetara joko dugu. Donostian, adibidez, Hazienda eta Errejistroko artxiboak, eta Seminarioan dauden bataio-liburu zaharrak begiratu ditugu. Baina artxiboak begiratzeko garaian, garrantzi haundiena izango du, inolako ez-pairik gabé, Udak artxibo historikoak. Bertan, milaka eta milaka paper zahar dugu, izen dezakegun pazientzi haundienaz, hausnarrean antzeko.

Artxiboko lanaren ondotik, liburuetara joko dugu. Hondarribiaz idatzirik dauden gehiena begiratzeko sailtuko gara, liburu orokorretan Hondarribiaz hitzegiten duten oritan (hitzegiak, enziklopediak, ...) eta Hondarribiaz hitzegiten duten liburu monografikoetan.

Bilan hauek amaitzen ditugunean ikusiko dugu zein toponimo eta nola erabili diren. Historian zehar leku izen bat nola erabili den paperetan, aintzinakoez nola erabiltzen zuten jakingo dugu.

Ondoren dator jakitea, alde batetik, ea egungoek nola erabiltzen dituzten. Horrela, historian zehar erabili den formaren artean eta gaurregun erabiltzen denaren artean konparaketa bat egingo dugu eta, hortik, hemendik aurrera erabili beharko den forma proposatuko dugu (forma nor-

malizatu). Idazteko modu bera eta bakarra denontzat, nahasketei itzuri egiteko. Eta bestetik dago ea leku izen bakoitza zein tokiri dagokion jakitea. Leku izen bakoitza non den Hondarribiko plano batean jasoko dugu.

Pentsatuko duzuen bezala, horretarako Hondarribiko bazterrak ongien ezagutzen dituen jendea behar dugu. Eta, noski, nor ezagutzen ditu bertako gauzak gure zaharrek baino hobeto? Gure baserritar, artzai, eta arrantzaleek baino hobeto inor txok ere ez! Beraz, Hondarribiko aiton-amonak animatu nahi ditugu lan honetan parte har dezaten, eta beren buruetan duten jakintza preziatua erakutsi diezaguten.

Udazken-negu aldera hor ikusiko duzue gazte hau Hondarribiko kale, mendi, erreka, erribera eta bidetxorretan

barrena. Hor etorriko zaizue zuen etxe edo sorrotara zuekin hitzegin nahiean, laguntza eske, ea leku izenik ezagutzen ote duzuen galdetuz, ea iturri hori non den erakutsiko diozun eskatuz, ea Jaizkibelek bueltatxo bat egiten lagunduko diozun gonbidatuz, ... Hemendik eskatzen dizugu gazte honi harrerik onena egin diezaiozula, eta bere lanean ahal duzun neurrian laguntzea.

Al eta zure ustez izen jatorren bat baldin badakizu, etzazu itxoin zurekin hitzegitera etor dadin. Dei ezazu zerorrek udaletxera eta Koro Eraso edo Joxe Jabier Furundarena-rekin jartzeko eskatu. Bestalde, etxean leku izenak azaltzen diren paperik edo planorik baldin baduzu, honen berri ere emaitzatu.

HONDARRIBIAREN JATORRIZKO ARMARRIA

Gaur egungo Hondarribiaren armariak lau kuartel ditu. Lehenengo era jatorrezkoari beste hiru erantsi zaizkio, baina lehenaren parte bat erdi-erdian jartzen zaion armarritxoan agertzen den gaztelua izaki.

Jatorrian, 1297ko zigilu hura dugu, lau arpoiari trainerutik balearen ihizan. *Hondarribia* aldizkariaren 28. zenbakiko 9. orrialdean argitaratu nuen irudi hura, zeinek bestaldetik gaztelua zuen. Geroztik gaineratuak, ingerua, leoia eta lamiak.

Zigiluaren ondotik aurkitzen dugun lehen lekukotasuna XVI. mendeko hariandu batetan dugu, bertan, zigilu haren bi alderdietako irudiak tailaturik agertzen dira. Harri hori, askaturik, batetik bestera omen zebilen eta, gal ez zedin, Jose Garai erre-tore zenak jaso eta elizaren ifarraldeko atarian jarri omen zuen. Llobregat kondeak *Fuenterrabia*. *Noticias históricas* liburuan dakarrenez. Liburu horren bigarren argitalpena baizik ez dut (1942) eta 24-25. orrialdeetan irakur daiteke eta fede ematekoa denizat.

Armarri horretan, zigiluaren bi alderdiek zeramaten irudiak batetan biltzen dira: itsasontzi bat gazteluarekin eta, gazteluaren bi aldeetan, bi arpoiari balearen ihizan. Armarriak, azpikaldetik hasita, bere biran duen giltzean, honako idazkuna du: *De la corona de Castilla, éstas son*

las armas de Frr. Esan beharrik ez dago azken *Frr.* horrekin Fontarrabie eta Fuenterrabia adierazi nahi duela.

Zer da irudien sinbolo horiek adierazten digutena? Zalantzarik gabe esan ahal genezake, lehen lehenik herri honek antzinatik zekarren balearrantzaren bizikera; bestalde, gazteluak era berean hartzen ditu hiriaren hesi eta gazteluarekin gaztelaniaren jabetza eta babesa.

Lehen Nafarroako zen Hondarribia, errege Alfonso VIII.ak kendu zion, itsasoko bidea mozteko eta orduandik indartu zuten hiribildu, gero, Karlos V.ak, enperadoreak, noski, antzinako gaztelu zahararren

gainean eraiki zuen orain ezagutzen duguna.

Harianduzko armari hori, Karlos enperadorearen denbora berekoa izan daiteke, zeren estilo edo egitura Pizkunde artearen garaikoa dirudi. Historiaren argibiderako lekuko bikaina da armari hori.

Juan San Martin

IRAGARKIAK

Arroka-Berri

ERRETEGIA

Jaiak ondo pasa
eta txintxo ibili

Faroko Bidea
Tel.: 64.27.12
HONDARRIBIA

JATETXEA

Santiago Kalea, 67
Tel. 64 32 98
20280 HONDARRIBIA

LUR GORRI

TXOKOLATEGIA GOZODENDA MENUAK

Lur Gorri etxeak
Kai berri ondoan

GOSARIAK
APERITIBOAK
MERIENDAK

DEMOGRAFIA

JAIOZAK

APIRILA

- 20ean: ITZIAR Oronoz Mitxelena
Gurasoak: Sebastián eta Lide
- 23an: AMAIA Goikoetxea González
Gurasoak: Bernard Pierre eta Mª Begonia
- 29an: OIHANE Narbarte Arroyo
Gurasoak: José Angel eta Gema

MAIATZA

- 3an: MARKO Palomo Gallo
Gurasoak: Eduardo eta Juncal
- 15an: OLATZ Marquinez Errazkin
Gurasoak: Mario eta Mª Asunción
- 18an: NICOLAS Amunarriz Palsson
Gurasoak: Pablo Gonzalo eta Elisabet
- 21ean: MIKEL Bermejo Aristizabal
Gurasoak: Juan José eta Valeriana
- 23an: ION García Garmendia
Gurasoak: Claudio eta Mª Coro
- 29an: IRATI Figeroa López
Gurasoak: Francisco eta Lourdes
- 30ean: LIDE Hoyos Oquendo
Gurasoak: José M^a eta Lourdes

EKAINA

- 3an: IBON Oronoz Mitxelena
Gurasoak: Juan Manuel eta Mª Carmen
- 9an: AITOR Muguruza González
Gurasoak: Ignacio eta Rosa M^a
- 12an: IANIRE Sagarazu Aginagalde
Gurasoak: Mikel eta Izaskun
- 16an: USOA Pérez García
Gurasoak: Francisco Manuel eta Mª Gema
- 17an: URKO Usabiaga Sorzabal
Gurasoak: Francisco Javier eta Mercedes
- 21ean: AGURTZANE González Agirre
Gurasoak: Ignacio eta Inmaculada

UZTAILA

- 4ean: GUILLERMO Gabilondo San Juan
Gurasoak: Ernesto eta Natividad
- 10ean: IÑAKI Zabal Mitxelena
Gurasoak: Joseba Iñaki eta Inmaculada
- 16ean: OSIAN Costas Mérida
Gurasoak: Manuel eta Rosario Inmaculada
- 21ean: OLATZ Sanz Ugarte
Gurasoak: José M^a eta Josefa
- 25ean: UNAI Emazabel Sorondo
Gurasoak: Antonio eta Gema

- 26an: JUAN Escalles Esteban
Gurasoak: Luis M^a eta Guadalupe
- 29an: JUNCAL Escalante Vázquez
Gurasoak: Enrique eta Sara

ABUZTUA

- 1ean: LAURA JUANA García Lizarribar
Gurasoak: José M^a eta Marta M^a
- 7an: ANABEL Lopera Centeno
Gurasoak: José Manuel eta Aurora

EZKONTZAK

MAIATZA

- 3an: Antonio Izquierdo Gallano, Hondarribikoa eta Susana Anzola Agirre, Donostiakoa.
- 11an: Saturio Montoya Zamora, Albacetekoa eta Mª Carmen Indio Arrieta, Hondarribikoa
- 11an: Ernesto Ruiz Rodríguez, Irungoa eta Beatriz Del Rincón Algorta, Hondarribikoa
- 18an: Francisco Javier Heras López, Donostiakoa eta Mª Teresa Manterola Alzaga, Hondarribikoa
- 25ean: Eduardo Etxarte Txoperena, Igantzikoa eta Mª Pilar Zundundegi Goiburu, Hondarribikoa

EKAINA

- 8an: Jesús Mª García Iglesias, Erreterriakoa eta Mª Belén Rodríguez Alvarez, Hondarribikoa
- 15ean: José Luis San Segundo Goñi, Irungoa eta Marina Salaberria Hernández, Hondarribikoa
- 22an: Pedro José Lizkano Fernández, Madrilgoa eta Mª Eugenia de Amoroto Del Río, Hondarribikoa
- 29an: Ernesto Goizelala Undabarrena, Bilbokoa eta Mª Isabel Mayor Escudero, Hondarribikoa
- 29an: Fernando Calero Barragán, Hondarribikoa eta Mª Soledad Etxebeite Larruskain, Hondarribikoa

UZTAILA

- 6an: Ander Muñoz Mitxelena, Hondarribikoa eta Mª Pilar Anzisar Elias, Hondarribikoa
- 13an: José Francisco Silvo Nieto, Hondarribikoa eta Mª Pilar Cilleros Alfonso, Irungoa
- 13an: Santiago Nerecan Rivilla, Hondarribikoa eta Mª Blanca Ruiz-Ogarro Orue, Donostiakoa
- 20an: José Ramón Cabezón Arribas, Irungoa eta Mª Teresa Virto Arratibel, Hondarribikoa
- 20ean: Vicente Moreno Bañeza, Irungoa eta Mª Mercedes Lafuente Murua, Hondarribikoa
- 27an: Ignacio Sagarazu Legorburu, Hondarribikoa eta Ignacia Ensal Sarasola, Hondarribikoa

27an: José Mª Borrego Sánchez, Hondarribikoa eta
Mª Carmen Kerejeta Elizagirre, Hondarribikoa

ABUZTUA

3an: Enrique Gorrotxategi Ezeiza, Hondarribikoa eta
Mª Gema Nanciarles Peña, Irungoa

HERIOTZAK

MAIATZA

6ean: Patrocinio Etxebeste Tolosa, 75 urtekoa
Gipuzkoa Plaza, 7.

9an: Leoncio Miguel Bermejo, 93 urtekoa
Bidasoa Kalea, 1

9an: Francisco Iridoi Azaldegi, 85 urtekoa

10ean: Rosario Martín García, 77 urtekoa
Kosta Auzoa, Urbiñenea Etxea

15ean: Teresa Etxarte Etxaide, 80 urtekoa
Juan de Laborda, 14

19an: Silvia Munilla Irazoki, 83 urtekoa

28an: Victoria Araico Pérez, 72 urtekoa

EKAINA

11ean: Bernardo Elduaian Igos, 89 urtekoa
Arrantzale Auzoa, 21

20ean: Josefa Esuain Olano

23an: Jose Antonio Morán Sagarzazu, 55 urtekoa

26ean: Angeles Urtizberea Insausti, 90 urtekoa
Jaizubia Auzoa, Amesti-Punta Etxea

UZTAILA

4ean: Xabier Fernández Arretxea, 13 urtekoa
Guadalupeko Ama

21ean: Eugenia Zubialde Lekuona, 83 urtekoa
Lonja, Irene-enea

30ean: Epifania Ganuza Pérez de Unzueta, 77 urtekoa
Lore Artean

30ean: Jesusa Armendariz Gaztelumendi, 87 urtekoa
Matxin de Arzu Kalea, Guillermo-Enea

ABUZTUA

1ean: Pilar Fernández de Henestrosa San Martín
Baserritar Etorbidea

3an: Teodora Encarnación Ballesteros Aludo, 77 urtekoa
Santiago Kalea, 43

8an: Trinidad Egaña Gallastegi, 95 urtekoa
Tximista

9an: Enrique González García, 70 urtekoa
Soroeta Gain

10ean: Marciana Recio Rodríguez, 78 urtekoa
Planetas Etxeak

"HONDARRIBIA" ALDIZKARIA IZEN HAUEI ESKERRAK ZABALTZEN DA HERRIAN:

Portuan: LANKIDE AURREZKIA.
OLEARSO LIBURU DENDA.
MEI.
GOIKOETXEA JANARI DENDA
AURREZKI KUTXA MUNIZIPALA.
GAUR ALDIZKARI DENDA.
LAPITZ ESTANKOA.
ARROZENA HARATEGIA.
INOXENTXI ALKAIN.
GAXEN CROISSANTERIA.
IZA LIBURUDENDA.

Alde Zaharrean:
ARMA PLAZAKO ESTANKOA.
FINA-REN DENDA.

Damarrin: LIBURUDENDA.

Santa Engracia:
LEKUONA JANARI DENDA.

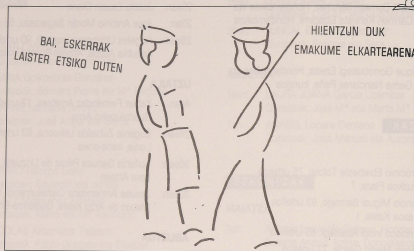
Amute: ANZA JANARI DENDA
ANA ROSA.
LUISEN HARATEGIA.

Mendelun: ESTANKOA.
ARRATIBEL OKINDEGIA.

Sokoan: SOKOAKO LIBURUDENDA.

MILA ESKER DENOI!!!

EMEKI

(Emakume Elkarte Hondarribia)

Udaberriarekin batera Hondarribiko emakume batzuk Elkarte bat antolatzea pentsatu zuten. Pentsatu eta egin gainera!

Egunkarietan deiak zabaldu ziren eta interesatuak Itsas-Etxea bilerak egin ondoren **EMEKI** Elkarte osatu zuten.

Emakumeak gizartean parte handiagoa har dezan eta familian eskubide eta ardura berdintasuna lortzea dira **EMEKI**ren helburuak. Eta hori nola? Nork bere ahalmenak landuz eta kultura maila igoaz. Lan luzea izango da, baina Elkartearen izenak dioen bezala, **EMEKI** izan arren aurrera egiteko prest daude.

Lan hau aurrera eramateko ezinbestekoa da biltzeko leku bat izatea. Gizonak beren elkarteak antolatzerakoan ahitu duten adina ditu erabiltzeko aukera izango balute emakumeak, ez legoke arazorik. Baina, behin eta berriz, aukerak ez dira berdinak.

Eta gainera, **EMEKI** Hondarribiko emakume guztiontzat sortu da, ez bazkide direnentzat bakarrik.

Horregatik, Udalari leku bat eskatu zitzaion eta horrek Puntaleko lokala eskeini dio **EMEKI**ri bere lana aurrera eraman dezan.

Mila esker Udalari herriko emakumeen aldetik.

Elkarteko ikurra egiterakoan, Hondarribia, emakumeak eta beren izena elkartu nahian, hiriko armarian dagoen "emakumea" hartu eta **EMEKI** hitzaz inguratu dute. Batek baino gehiagok, sirena ikusirik, "Bah! mujeres!" esango badu ere ez zaie axolarik; horrela ez omen dituzte beste inolako elkartekin nahasiko eta.

Bukatzeko, Hondarribiko EMAKUME GUZTIEI dei zuzena:

ZUEN ELKARTEA DA **EMEKI**.

Zaudete erne egunkarietan agertuko diren deialditara, datorren kurtsoko ekitaldiak direla eta.

Edozer gauza behar duzutelarik Puntalean elkar gaitezke..

Bestela, **EMEKI** Postakutxatila, 283. Zaudete.

AGUR BERO BAT ETA LAISTER ARTE.

ENDANEA

LORE ETA LANDARE MINTEGIA

ENDANEA baserna
HONDARRIBIA

Behin baino gehiagotan,
bururatu zait, neure burua
lore bihurtuko balitz,
San Pedro kaleko balkoi
baretan egotea gustatuko
litzaidakela.

S. Pedro kalean - Tel. 642734
HONDARRIBIA

A, a. a. ardo gorri naparra
E, e. e. nun hori baino hobe
I, i. i. Hau gure Hondarribi
O, o. o. Euskaraz mintza gero.
U, u. u. kantari gabilta gu.

ANTXIÑA

TABERNA - JATETXEA

Arma plaza, 2
Tel.: 64.18.80
HONDARRIBIA

ARTZ

OILASKO ERRETEGIA
JATETXEA

ZORIONAK

Faroko ibiltokia, 12
Urrut. 64.49.89
HONDARRIBIA

OLEARSO LIBURUDENDA

San Pedro kalea
HONDARRIBIA

55 urte egunkariak eta
liburuak saltzen

GUADALUPEKO KANTINA JATETXEA

HONDARRIBIA

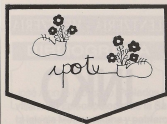
JUSTIZ

□□□ Jatetxea □□□

Justiz Ederra
Baserrria

Zorionak!!

Mendi Auzoa
HONDARRIBIA

OINETAKOAK

ZORIONAK

Matxin Artzu
HONDARRIBIA

GOXODENDA KAFETEGIA

PLATER KONBINATUAK,
SANDWICHAK, HANBURGESAK,
TOSTADAK, POSTREAK, IZOKZI
KOPAK, IRLANDAR KAFEAK
MUSIKA GIROA
San Pedro, 93
Tel. 64.19.52
HONDARRIBIA

CRISTOBAL DE ROJAS Y SANDOVAL (1502-1580)

Sevillako artzapezpikura iritsi zen Kristobal Roxas eta Sandoval, gure herrian guti ezagutzen den pertsonaia dugu, bertan jaio zelako monumentu bat ez ezik, XVI. mendetik hiriaren hesi barnean kale batek ere haren izena edukiarren.

Nor zen ipiztiku hura, Esteban Garibai mondragoar kronikagileak 1571. urtean "Antigüedades del valle de Qyarzun..." delako gutuna Sebastian Lartaun jaunari idatzi ziona (ikus, *Euskal Erria*, VII, 1882, 25-28. orrialdeetan argitaratua) eta urte berrean Anberesen *Compendio Historial...* argitaratzean eskaintza egin ziona?

Luis Cervera Vera-k Sandoval darrei buruz eman zuen genealogiari jo beharrean gaude, zeinetan aurkitzen diren XV. mendetik Sandoval leinu guduzalearen berriak. Baina, gure ipiztiku zenaren aitak, Bernardo Sandoval y Roxas (geroago Rojas), Denia-ko bigarren markesa, Errege Katolikoengandik Lerma-ko konde titulua jaso zuen hark, ez zuen gudurik gogoko eta jauregiko bizitza opa zuen ondorengoentzat. Franziska Enriquez errege Ferdinandoren lehengusinarekin ezkondua eta 1504. urtetik erregeren maiordomo izendatuak ez zen harritzeko jauregielako giroa maite izatea.

Garai haietako kronikagileen iritziz, gizealegi aldetik, portaera zalantzarria zuen Bernardok. Dena dela, bere semeetarik bi elizgizon bidea hautatu zuten, Diego Jaén-en *deán* (dekano) izatera iritsi

zenak eta gure Kristobal, ipiztikutzatik Sevillako artzapezpikura iritsiko zenak. Ondotik beste batzuk jarraitu zieten, aipagarrien direlarik Bernardo Rojas y Sandoval Espainiako Cardenal *primado* izatera heldu zena eta Prudentzio Sandoval y Rojas Iruñeko ipiztiku.

Denia-ko markes eta Lerma-ko konde zen Bernardo, Hondarribia etorri zen errege Felipe lehena, "El Hermoso" zeritzana, eta Juana la Locaren etorrera zain eta egoaldia hartan eduki zuen semea Hondarribian, 1502. urteko uztailaren 26an, Kristobal izenez bataiatu zutena. Bere ama, Dominga Altzega hondarribiarra, famillaz egan eta jatorreko alaba. Beraz, seme naturala deritzaienetakoa dugu Kristobal.

Alcalá de Henares-ko Unibertsitatean egin zituen ikasketak eta Teologian doktoradutza egin ondorean irakasle igaro zen San Ildefonso ikastetxe nagusira.

Karlos V. enperadoreak bere bere jakintasun eta bizitza zintzoaren berri jakin zuenean kaperautzat hartu zuen, harat-honat berakin eroanez. Ratsibonan Oviadoko ipiztikutzarako aurkeztu zion Aulki Santa gorenari. Horrela hartu zuen ipiztiku izendapena.

Oviadotik hurrengo Badajoz eta Córdobaan bete zuen ipiztikutza. Trentoko Kontsilioan egon zen 1552. urtean eta Toledokoan buru egin zuen 1565ean.

Bere babesean hartu zuen Prudentzio Sandoval iloba, etxean lekua egiteaz gain, ikastaroak bideratuz. Eta hara nondik, Esteban Garibai hil zenean, errege Felipe III.ak kronista izendatu haren lekua beteitzeko. Geroago Iruñeko ipiztiku aipagarria izatera iritsi zen Prudentzio, eta inoiz ez zuen ahaiztuko bere eskertza. Burgosko Artxiboan, Lerma-ko agintetan aitorzen denez: "... el ilustrísimo y reverendísimo señor don Cristoval de Rojas y Sandoval, su señor tío que fué de su excelencia, y arcobispo de la Santa yglesia de la ciudad de Sevilla, de buena memoria, por averle criado y alimentado en su cassa, y a los estudios como tal, su deudo..." (A.H.P., Lerma, *Pedro Lozano*, 1614, fol. 774).

Uste dut, Prudentzio Rojas y Sandoval ipiztikua eta Bernardo de Sandoval y Rojas Espainiako Cardenal nagusiaren izen eta bizitzak zerbait nahasturik edo agertzen direla J. Goñi Gaztanbideren *Historia de los obispos de Pamplona*-ren IV. liburukian. Zeren Lerma-ko leinu haretan Bernardo izenekorik antz bazen, baina Prudentzio bat baizik ez. Lehengusu Cardenalaz gainera, oroi Iruñeko ipiztikutegiaren *Constituciones Synodales* delakoaren bitzailea izen bereko iloba zela. Gainera, Prudentzioren iloba hori, oinordeko izendatu zuenez, auziak sortu zizkion ipiztikutegiari.

Ohar hoiendotik, jo dezadan berriz hondarribiar ipiztikuarengana: Kristobal, osaba, Sevillako artzapezpiku 1571an

IRAGARKIAK

Carluis

LOREAK.. LANDAREAK
DEKORAZIOAK

SOKOA Merkataldegia
Tfnua: 64 34 63
Part.: 62 72 49
HONDARRIBIA

LENTZERIA - MERTZERIA

INKO

ZORIONAK!

SOKOA Merkataldegia
HONDARRIBIA

KAI
ALDE

JATETXEA

Itxas-Argi LEKU ONA
Telf.: 64 46 22
HONDARRIBIA

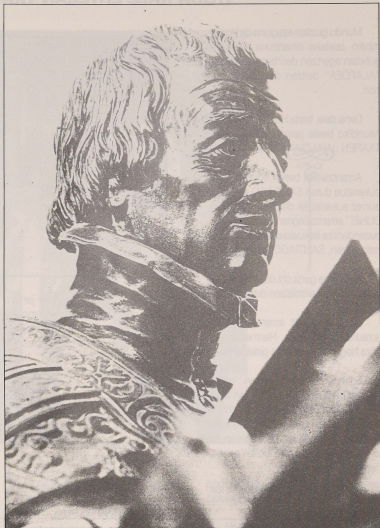
izendatua izan zena. Haren agintaritzapean aipatzen diren ekintza nagusiak: Santa Teresaren sorketazko eliza sakralizatzea, 1576an. Bi urte geroago, Alonso de Maeda-ren zuzendaritzapean Antiguako Amaren irudia, horman freskoz pintaturikoa, katedraleko kapera batetara aldatu, Ebangelio aldera, eta 1579an San Frantziskoren gorpu ustelgabeea Andra Mariaren kapera eginberrira aldatu.

Baita ere, aipagarria da, bere agintaritzapean oraindik ohi zen *liturgia antigua hispalense*, hiru mendetan iraun zuena, *orden romano* era berriko ospakuntzaz aldatu zuela.

Korogibel ingurua buka eta hornitu ondorean, 1580. urtean, Badajoz-era joan zen, errege Felipe II.aren Gortean zenbait hilabetez zerbitzera. Handik, gurasoen etxe eta hazienda bisitatzea abiatu zen, eta bidean zihoala, Cigales deritzan herrik kan hil zen, Valladolidetik hurbil, 1580. urteko azaroaren 20an.

Bi hilabete lehenago bete zituen hirurogeita hamazortzi urte, eta familiak Lerma hirian zuen hilobira eramán zuten, laster kolejiata bihurtuko zen San Pedro elizara.

Lerma-ko kolejiata hartan eraiki zioten estatua eder bat, arte baliu paregabezkoa brontze urreztatuz egina, artzapezpikuaren irudia otoizketan aurkeztuz; Pompeo Leoni-ekin zuen moldearen arabera Lesmes Fernández del Moral-ek bukatua, 1606. urtean.

BIBLIOGRAFIA

- Vicente Castañeda, **El cronista fray Prudencio de Sandoval. Nuevas noticias biográficas**. Madrid, 1929, p. 13.
- Luis Cervera Vera, **La Iglesia Colegial de San Pedro en Lerma**, Burgos, 1981, pp. 18, 52 y 119.
- José Goñi Gaztambide, **Historia de los obispos de Pamplona**, t. IV, 1985, p. 555.

- José Alonso Morgado, **Prelados sevillanos o Episcopología de la Santa iglesia Metropolitana y patriarcal de Sevilla**, 1899-1904, p. 446.
- Serapio Múgica, **Geografía General del País Vasco-Navarro**, Vol. **Guipúzcoa**, Barcelona, 1910-1916, p. 758.
- Carlos Seco Serrano, "Vida y obra de fray Prudencio de Sandoval",

Biblioteca de Autores Españoles, t. LXXX, Madrid, 1955, p. VII.

- Silvestre Velasco Pérez, **Aranda. Memorias de villa y de mi Parroquia**. Madrid, 1925.
- Luis de Uránzu, **Lo que el río vió (Biografía del Río Bidasoa)** 1955, p. 143.

Juan San Martín

ITSUA KALE ERTZEAN TXALOKA

Mundu guztian ezaguna da Hondarribiko Jailetako oihartzuna. Oso leku gutxitan agertzen den bezalakoa baita "ALARDEA" deitzen diogun agerpen hori.

Dena dela, bada Hondarribian ospe haundiko beste jaialdi bate ere, "KUTXA ERAMAILEA" hain zuzen.

Arrantzaileek beren eguna bezala aukeratua duten SANTIAGO egunean, aurrez aukeratuak dituzten "ARDURA-DUNEI" arrantzalegoarekiko ardura eta zuzendaritza eskualdatzeko eguna da, hain zuzen, SANTIAGO eguna.

Ikusgarria gerta ohi da, arrantzaileek egun horretan antolatzen duten jaialdia.

Dozenaren bat arrantzaile gazte, arraunak bizkarrean, Hermendadetik Eliza Nagusirako ibilaldia gidatzen dute.

Edertasun honen erdian, ordea, guztien begiradak bereganatzen dituen "KUTXA ERAMAILEA" izan ohi da. Ohitura eta lege zaharren arauera aukeratutako neskatilla da, bete betean, kale ertzetatik datozen txalo guztiak bereganatzen dituen.

Ibilaldi horren itzulera tarteko izan

ohi naizenez, txalo jotzaileen jarrera miazten jaitxi izan naiz beti. Gizon eta emakume, neska eta mutil, denek eskuak puskatzeko zorian eskaintzen dizkiote "KUTXA ERAMAILEARI" beren txaoirik beroenak.

Guztia da ederra eta bikaina, pozgarria eta atsegiña. Hala ere, aurtengoan, gauza batek ukitu du nere barrena, gorputz azala hotzikaratzeraio. "ITUSA IKUSI DUT TXALOKA".

Oleasor Liburudendaz beste alde-

tik, espaloietan zutik, itsu-makili txuria besarbean katigu, eskuak kale erdira bota nahi bazitukeen bezala, txalo zaparrada luzea eskaitzen ari zitzaion, bere buruan trebetasun harrigarri KUTXA zeraman neskatilari.

Ikustekoa zen Eugenoren aurpegia: bere burua zerurontzi izpitxo bat biratua, ezohizko alaitasun argitsu batez jantzitako aurpegia, besoak luzaturik, TXALOKA ARI ZELA IKUSI NUEN ITSUA.

Zer ikusi duzu zuk, Eugenio, halako

IRAGARKIAK

TXORI

• MERENDEROA •

BONITOA PLANTXAN ETA MARMITAKOA
OLAGARROA OZPINETAN ETA GALIZIAR ERAN

Tel.: 64.01.38 - Farolan - HONDARRIBIA

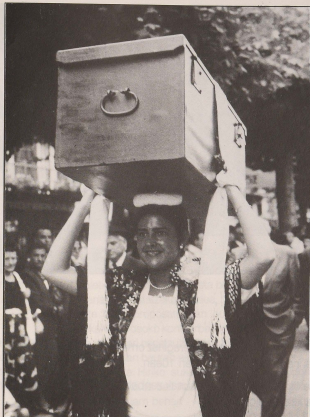
BULEGO ETA ESKOLA
MATERIALA

LIBURUDENDA

SOKOA

JOSTAILUAK

C/ Sokoa - Merkataldegia
Tel.: 64 43 02
HONDARRIBIA

sugarrez txaloka ari ziñen unean? Esana izango zizuten, noski, zein eta nolakoa zen KUTXA burugaiñean zeraman neskatxa.

Hala ere, zuk zer ikusten zenuen lake erdiruntz "Begira" zeundenean?

Nolakoa da zuretzat neskatxa baten edertasuna?

Goizsentian itsasotik datorren haize xamurrean paillakoa bezalatsu?

Haize hotza deneko egunetan, eguzkiak, ikustaldi apalean aurpegian ematen duen muxu goxoa bezalakoa?

"Doñu Nagusiaz" haizea zirikatzen duen soñu bixia bezalakoa?

Bai Eugenio; urtero bezalaxe, aurren ere, aukera aukerakoa genuen begiraleen ikusgarri jarri ziguten neskatxa.

Ez da munduan argin-maisurik halako gorputz egoki bat egiteko ahalmena duenik, bere gurasoak izan ezik.

Ederra eta bikaiña benetan. Sendoa eta ausarta bere ibileraz; polita eta dotorea; zeru-ortziari ebatsitako bi urdin-izpiz ehoturiko, eta, eguzkiari berari edertasunez lotsa txerta liezaiekeen bi begi mardulez borobildutako aurpegia; bi muxu bero oihuka berentzat eskatzen dituzten, eta, gorri margoturiko bi ezpainegal neurtuz, egiaz erakargarri agertzen zuen bere aurpegi irrifartsua.

Beharbada zuk ez dakizuna hauxe izango da Eugenio: ibilandiaren bukatzean, gure andereño lerdinak zenbat jirabira eman zizkion gorputzari, KUTXA buruan, bere oiñadar lilluragarrien pertika ibilkorren eragiñez. Harritu zaitez Eugenio: EHUN ETA HIRUROGEITA ZORTZI jirabira eman zituen aurtengo

andereñoak Hermendade aurreko espaloiairen ondoan.

Horixe zen, Eugenio, zuri esan nahiz nizona eta barruan ezin gorderik neramana.

Zer ikusi zenuen, begi itsuz, zure aurrean pesta giroz igaro zen andereño harengan? Zer oihukatu zenuen txaloka jotzeaz batera? Ahoa hizketan ikusi bainizun; entzun, ordea, ezin entzun ahal izan nizun.

Horixe da KUTXAREN JAIALDIAN gertatu zitzaidana: andereño jator baten esertasunak clerki-senaz lilluratu ninduenarekin batera, itsua txaloka ikusteak bhotz mamiraiño dardaratua utzi ninduen.

TEODORO HERNANDORENA JAUNARI OMENALDIA

Hondarribiko bertsozale batzuren eraginez omenaldi bat eskaini zitzaion Teodoro Hernandorena Jaunari joan den uztailaren 10ean.

Guztiok dakigu Hernandorena Jaunak zenbat lan egin duen euskararen alde eta bereziki bertsolaritzaren alde.

Politika arazoak zirela medio, Ipar Euskal Herrian bizitu zen urte luzeetan eta hantxe ibiltzen omen zen herriz herri eta tabernaz taberna bertsolari bila. 1958an Bertsolari Txapelketa bat antolatu zuen Parisen.

Mexicon exiliatuta zegoen García Alegre Jaunak, halako adorez eta gogoz bertso saioak antolatzen ikusita, nolabait lagundu nahirik, 8 ontzeko urre eman zizkion, bere us-tez horretarako merezimenduak zituzten bertsolarien artean banatzeko. Txanpon hori eskuratutako batzuk gaurregun hilak dira eta beste batzuk ez zuten omenaldira etortzerik izan, baina bildu zirenekin egun zoragarria igaro zuen gure Hernandorena Jaunak, ondo merezia gainera. Bertan egon ziren Xalbador zenaren alarguna eta bere seme Mitxel (Xalbador II), Mattin zenaren alarguna, Jon Azpilaga, Imanol Lazkano eta Euskitze. Basarrik ere ontzeko asmoa izan arren, azken orduan gauzak okertu zitzaizkion eta ez zuen agertzerik izan. Bertso ederrak kantatu zizkioten hantxe, berak egindako lan izugarria gorai-patuz eta Hondarribiko Alkateak oroigarri bat eman zion Udalaren izenean. Ondoren Hernandorena Jaunak eskerrak eman zizkien bertaratutako guztiei eta garai hartako gertakizun eta gorabeheretaz mintzatu zen, harrigarria 93 urteko gizon honen kemena eta burua. Holaxe jarrai dezala urte askoz gure Hernandorena Jaunak.

Koro

GASTRONOMIA, HONDARRIBIKO GAUZARIK ERAKARGARRIENETAKOA

Azken urteotako jaietako egitarauai bigirada bat ematen badiegu laster ikusiko dugu bertan antolatzen diren gastronomi edo sukaldaritzak ekintzak nahiko urriak direla, haur eta gazteoxentzako patata-tortila lehiaketak, tarteka legatza saltsan jartzeko txapelketaren bat eta arrantzaleen eta jubilatuen bazkariak.

Hau oso gutxi da, ia ia ezer ez esango nuke nik, bere erakargarritasuna batez ere gastronomian oinarritu behar lukeen herri baterako. Baratza aberatsak ditugu, egunero arrain ugari ekartzen da gure kaietara, ehun jateke inguru daude herrian eta hauetan euskal sukaldaritzaren goi mailako zenbait profesional ari dira. Guzti honetaz bailatu behar genuke.

Uda hasieran ostalarien elkargo bat sortu da eta bere helburuetarako bat hain zuzen ere, urtean zehar sukaldaritzarekin zerikusia duten ekintzak bultzatzea da.

Elkargo berri horri arrakasta haundia opa diot, eta ez legoke gaizki ekintzen eragile eta koordinatzaile moduan pertsona gazte eta azkar bat jarriko balitz, erabateko ihardunean eta lehenengo momentutik Udalarren laguntza eta aurrekontu egoki batekin.

Agian horrela 1992a gerta liteke Hondarribia sukaldaritzako erakundeen buru izatera iritsiko litzatekeen urtea, erakunde horiek ez dute bata bestearen kopia izan beharrik, batzuk urteen poderioz ospe haundikoak bait dira gaurregun, Irudimena eta sormena erabili behar dira Ordiziako Gazta Lehiaketaren antzeko bat edo ez dakit zenbatgarren bakailo lehiaketa bat ez antolatzeko.

Gure herriaren ezaugarria daraiten sukaldari gazteen lehiaketak, beste herrietako jatexeein elkar-

trukeak, era guztietako pertsonaiei Udaletxean harrera egitea eta bertako janariak dastatzeko ematea, hainbeste bider proposatu izan dudana Euskal Herri osoko kontserben lehiaketa, sukaldari ospetsuak Hondarribiko jatetxeetan beuren ekintza antolalitzke, gure Hiriko sukaldaritzaren berri emateko ez bait litzateke inolako mugarik jarri behar.

Beste lekuetan antolatzen diren gauzen berri nolabait emateko Torrelavegako II Gazta Azoka aipatuko dut. Azoka hau urriaren lehen astean ospatu da eta Epaimahaian, Espainiako Komunitate Autonomoetako ordezkariak gain, Frantzia, Italia,

Dinamara, Portugal eta Uruguaykoek parte hartuko dute. Epaimahaikideak leku askotakoak badira, bertan aurkeztuko diren gaztak ez dira gutxiago izango, berrehun gazta ota baino gehiago izango bait dira.

Hondarribiak badu ahalmenik aski, bere egitaraua antolatzerakoan goi mailako ekintzak jartzeko.

JUAN JOSE LAPITZ

Oleaso
NICOLE ELIZALDE CABALLERO

Danborrada
ANE AGINAGALDE ONDARROA

Arrantzaleen Kofradia
MILA EMAZABEL SALABERRIA

Zaldizkoak
BIRKIDE ELDUAIEN AMUNARRIZ

Arkoll
ARANTXA AGIRRE URTIZBEREA

Kosta
JOSUNE IRIDI IRURETAGOIENA

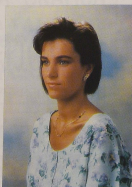
Mendelu
BELEN ALKAIN MARTIN

Montaña
YOLANDA IÑARRA EMAZABEL

Jazubia
PAKI ZUBELDIA URZOLA

Gora Ama Guadalupekoa
MARI JOSE ZUBILLAGA OLASKOAGA

LUC fotografia

Kantineren argazki hauek
LUC-ek eginak dira

San Pedro, 3
Telf.: 64 19 72
HONDARRIBIA

Ama Guadalupekoa
PIA ALKAIN SORONDO

Beti Gazte
SILVIA ESNAOLA LARRARTE

Gaztena
MIRENXU ETXEBESTE MARTINEZ

Arrantzaile Gaztea
MIREN ALTUNA ALMANDOZ

Semisarga
INMA AROZENA UNSAIN

Mixtoa
MAITANE EIZAGIRRE LEKUONA

Artilleria
ALBERTA CLARA GONZALEZ PELLEGRINI

Muska Banda
RAQUEL JIMENEZ HERNANDEZ

Akartegi
AMAIA SALINAS ARBELAIZ

BIOKek hondarribitar guztiei festa on batzu
opa dizkie, eta bere lanaren bitartez, gure
herriaren izena mundu guztian zehar
heda dadin nahi du.

Hernkoa
BELEN ETXEBESTE IBARGOEN

K
A
N
T
I
N
E
R
A
K

ETXANBURU 'TAR JOSE MARI, "Kamiñazpi"*

Idazle bakoitza bere obran isladatzen da. Lanean ari den bitartean honetaz jabetzen ez bada ere, egindakoa argitaratzekoan agertzen dira ongi eraikitako etxe batean honen oinarriak zutabeak eta gelen egilamuren antzera. Osorik geratzen da agerian idatzi duenaren diseinu ezkutu, eta baita falta dena ere; askotan aukera honen zergatia bera ere bai. Idazten dena berez eta zio baten ondoren itxten baitira idazleak edo kazetariak presiopean daramatzan asmo nagusienak.

Aipamen honetan, "Kamiñazpi" k bere bizi izan zuten zehar idatzi eta argitaratuak dituen** lanak liburu modura berrargitaratzen ari den gai sailketa bera jarraituko dugu.

Eriljioa du lehen gaia, 45 orrialdez luzatzen da, eta bere kezka nagusiak: gurasoen ardura; Katolikotasun edo ortodoxia, Eliza eta politikaren Mundua; kristau ikasbidea ikastolatan; gaztedia; saskonflesioa, "seigarrena dala-ta", elizgizonak eta euskara dira. Mende honen hasieran, 1913an, jaioa den Jose Mari gerraurre eta gerrako euskaldunaren gogotak bizi ditu; bat bateko aldaketa handien eragina jasan duen gizona da; egokitu zaien familiak eta Euskal Herriak bizi izan dituen kanpoko eta barruko erbestaldiak bere-bereak ditu. Mundua irauli zaio zeru eta guzti, eta ahaleginean euskaldun-federadun modura eraman ahal izan du guztia, honetarako gauza izan da.

Abertzaletasunak, euskarak eta euskal folklorea dira bigarren maila nagusia osatzen duten gaiak, 146 orrialde hartzen dizkio. Bada abertzaletasunak ukitu gabe euskarak eta folkloreak bereziki hunkitzen duen euskaldunik; halere gai hauek erdaldunak ere senti ditzake hizkuntza eta folklorea zientzia alderdilik begiratuta; baina Jose Mariaren kasuan, Euskal Herriagana maitasun berak besarkatzen ditu denak; hemen ez dago pitzadurarik.

Gizarte auzia hamalau orrialdetara mugatua geratzen bada ere, oso adierazgarriak dira defendatzen edo salatzen dituen arazoak: lehen, familia barruan, emakumearen duintasuna eta haurrak; Joxe Mari bera tarteko: hor ageri da, bere garaiko euskaldun asko bezala, hama-bi urte zituenetako lanean, eta kostaldekoa denez gero, arrain lantegian sartu zuten zortzi zituenetik: "udabarriko illa bi inguruan erriko beste ume guztiak lez antxobeari burua kentze lan zikiña egin beharra

IRAGARKIAK

Itxas-Lore

LOREDENDA

S. Pedro, 65 - Tel. 640202
HONDARRIBIA

Itxasoak lore asko eman ditu, baina zihur nagoa Hondarribiko itxasoak eman duen lorerik ederrena legatza dela.

MARRAZKI ETA
PINTURA AKADEMIA

KLASEAK EGUNERO
Belen Cambroneroren Eskutik

San Pedro, 54
Telf.: 64 40 19

Part. 64 25 73
HONDARRIBIA

Oinetako
eta Osagarriak

Biotty

ZORIONAK!!

C/ San Pedro, 79
HONDARRIBIA

izan neban" lanak markatutakoan; lehorrekoak morrontzara edo piontzara bidaltzen zituzten modura, eta honek markatzen du.

Hautzaroa Euskal Herrian gogorra izan zen gerraurreko sasoi hartan eta geroaldian ere ez biguna.

Hurren, "behargiñen zartzaroz" arduratzen da; gaurko "kontsumo gizarte" aipatzen du, eta kexa da: ebaketa bat egin behar eta Gipuzkoako hospitaletan lekurik gabe txanda zai geratua da, eta kexa da berriz, ez delako miseria honetaz prentsan inor kezkatzen. Eta berak 1986ko Agur aldizkarian egiten du salaketa.

Ez da Jose Mari isilik geratu.

Gero lehen mailako irakaskintza doha-koa den ala ez planteatzen du gordin asko, arrazoi handiz, ez baita hemen ere seme-alaben beharrek inon jokatzen, eta justizia eskatzeko bere modua da hau.

Arrantzea da gero 33 orrialdetako gai nagusia. Joan denekoaren historia piska bat egiten du, eta "makallua" aitatzen du sasoi haietako garraztasunak adierazi eta gaurko arrantzaleak bizi du aldia apur bat goxatzeko. Halere bada gaur ere arazorik: merke saltzen da "antxoeba", harra-patzen denean, eta gutxitzen denean, berriz, prezioa ez dute neurritz igotzen. Gero, arrantzatik bizi den beharginaz eta arriskuaz arduratzen da, gaurko ezbeharratarako helikopteroaren beharra aipatzen du; baditu arraina saltzeaz asmoak, salneurri zuzena ipintzeaz ere bai. Min

du bajurako itsasuntziak gutxitzen ari direlako; bere ustez arrantzuntzien jabeagoa zabaldu egin behar da, eta eranskiri gisa lehorreko lanak ugaildu.

Itsasoko lan eta neke guztietan kezkatzen da kazetaria.

Baditu beste sailtxo batean Apolo, Ovi eta abar gogoeta politak, baina amaitzeko aipatzen dituen Ondarruko kontu eta bertsoak dira gomuta hunkigarriak: Txordo kalegarbitzalea, Gillermo pelotaria, orain 50 urte jokatu ziren Donostiako estropadak, haurra zeneko eskolako kontu bat lehenengo jaunartzearen gogoeta, georagoko Berriatua herritxoari egin zitzaion "bidebakokeria" salatzen du; Ondarruko txorizaleak eta kukuak aipatzen ditu, pertsonalki Olea bere txoriekin.

Denak aipatzen ditu egari begira, zuzenki beti.

Egileak bere liburua, kasu honetan bere mundu osoa, eskaintzen duen modua beti izaten da esanguratsua, eta Jose Mari Etxaburu "Kamiñazpi" k hala dio liburuaren hasieran, bertsolariak bezala, esandako guztia borobiltzeko pentsatua balego legez: "Orainsu il jatan neure andra ononari, Juanita'ri eskeintzen dautsat liburu au".

* **Neure idazlan bilduma**, Itxaropena, Zaurutz, 1991
Lehen liburua bezala aipatua izan da, baina **Txolintxu, Ondarrabia-ko kondaira** eta **Lau urteko neure ibilerek** argitaratuak ditu.

* *
Idazlanak 1933tik hasi (lehen lan hau, "Guda bilduma", Euzkadi egunkarian Errepublikak garaian argitaratu zen, egileak 20 urte zituela eta 1977 berri: Agur, Analtasuna, El Bidasoa, El Diario Vasco, Gole-Argi, Kamel, Yakin eta Zeruko-Argien argitaratuak izan dira.

Martin Ugalde

IRAGARKIAK

**ERAKUSKETA
OBRA GRAFICA
ROSA VALVERDE
JUANITO CHILLIDA
BELEN MORENO
MARTA MARUGAN
GALERIA
INAUTERI
DEL 6 AL 29 SETIEMBRE**

C/ Tiendas, P. Vieja
HONDARRIBIA

INAUTERI
GALERIA - BAZAR

ARROPAK
ERREGALUAK

Denda Kalea, 8
(Alde Zaharrean)
HONDARRIBIA

OLATZ

ERLOJUDENDA

Zorionak Herri
Guztiari!

San Pedro, 5
Telf.: 64 56 78
HONDARRIBIA

FINKATURIKO HEZKUNTZ PROIEKTU BATEN HISTORIA

A. Sarrera

Ama Guadalupekoa Hondarribiko gizarte errealtatean txertaturiko ikastetxe bat da, herriari 2tik 18 urtera bitarteko gizarte eskaera nabarmen bati hezkuntz eskema baten bidez erantzuten diona.

Baina ikastetxearen oraingo egoera urtetan jorratutako ekintza eta gertakari nagusi zenbaiten ondorioa besterik ez da.

Lehenbizikoa, Elizaide andreak oraingo etxea Parrokia ematea, herriko semeen heziketarako erabil zedin.

Eginkizun hori, eta Parrokia dela medio, La Salleko Anaidiak bete zuen, eta urte luzetan lan horretan aritu ondoren, Parrokia ardua izatera bueltatu zen.

Ardua berriro jasotzerakoan eta inguruko gizarte egoera kontutan harturik, garbi ikusi zen geroari begira eta sendoa izango zen hezkuntz proiektu baten beharra.

B. Hezkuntz proiektuaren oinarriak.

Planteiamendu honen arabera, hiru helburu zehatzak dituzten oinarri irmoak finkatu nahi izan dira:

B.1. Hizkuntz maila.

Gure eskualdean A eta D hizkuntz mailak indarrean zeuden, eta, gure eritziz, ez zitzaizela erantzun egokia ematen hezkuntz behar guztiei. Egoera honek heziketa elebidunaren garrantzia azpimarkatzera eramane gaitu, helburua honako hau izango delarik: ikasleek O.H.O.ko eskolaldia bukatutakoan mendera dezaten bai euskara, bai gaztelania, promozioen araberako era mailakatuaz.

B.2. Eskola hasiera aurreratzea.

Beharra ikusita, bi urtetako haurrentzako gela bat irekitzen da, ekonomiko eskakizunak direla eta guraso gazte askok -senar-emazteak lanean ariki- hala planteiatzen baitute.

B.3. Pedagogi balore berrien bilakera.

Atal honetan funtsezkoak dira:

- Haurren errealtate konkretua hurbiltzeko interesa.

- Ikasketa konprentisibo eta esanahikorra, memorizalea izan beharrean.

- Izadiaren ezagueria eta ikastetxetik kanpo egindako ekintzak, ikasturteari berez dagozkion ekintza modura.

- Kontsumo-gizartearen «barne-egutza», UKANI kontrajarririko IZAN balorea sustatu nahian.

- Beste ikastetxe eta komunitateekiko hezkuntz eta kultur trukaketa.

- Gurasoen parte hartzea ikasleen eskola ekintzen lan osagarnietan.

C. Hezkuntz eskaintza zabaltea.

Hezkuntz erantzun hobearren bila, berritze-lanetan segitzeko aukera izan dugu, R.E.M. delakoa medio; jakinararen gainean bait gaudu eredu berri hori guk nahi dugun berrikuntza eta hobekuntza bidean doala.

Gaur egun baditugu R.E.M.eko bi zikloak (14-18 urte), eta lehen promozioak 90-91 ikasturtean bukatu dituzte berre ikasketak, Selektibitate mailako emaitzak %100 positiboak izan direlarik.

Beraz, berrikuntza horren aldeko apostua egin duen ikastetxe bakarra gara Hondarribian. Bestalde, berrikuntza bide hau 2tik 18 urtera bitarteko prozesuaren gailurra da, emaitzak bai ikasle, bai guraso, bai irakasleentzat ezin hobek izan direlarik.

D. Proiektua sendotzea.

Perspektiba hauek gogoan, eta bizi dugun errealtatea ahanzi gabe, gai izan behar dugu eginahalak elkartzeko Hezkuntz Lege berrira egokitze prozesuan.

Egokitzeak badu Hondarribian kontonotzia bat: bat egitea. Izaera berdinsua duten ikastetxeak bat egitea eta instalazioak egoki prestatzea.

Bat egitea burutzen ari da dagoeneko, Jesus Haurra Ikastetxearekin.

Hemendik piska batera historia berri bat hasiko da Ama Guadalupekoan.

Beti berria den Txingudi badia bazterreko etxe zahar, baina era berean maitagarria, makina bat poz eta urduritasunen kanttoa, bakea bilatzen duten begi bizi eta egonezinen kabla, desagertu egingo da.

Eta etxe berrinari utziko dio tokia, ilusio eta goxotadun berarekin, aurrekoaren izpiritu berbera izango duen etxe berria, ahanzietzezko orotzapenez beteriko begiratuak pozik bereganatuko dituen etxe berria.

Eta ikastetxe berriak, Jesus Haurra-errekiko bat eginda, hezkuntz eskaintza ugaria izango du, haurrak 2 urtetik 18a bitartean heziketa oso eta koherentearen bidez, hobea edo okerragoa, baina haur horien esku izango den gizartearen barneratuko dituelarik.

Jose Angel Ros
Ama Guadalupekoa

JAIZKIBEL

CAMPING

Tel. 64 16 79
HONDARRIBIA

• • •

ABARKA JATETXEA

Baserritar Etorbidea
Telf.: (943) 64 19 91 - 64 41 14
20.280 HONDARRIBIA

ARAGITEGIA - URDAITEGIA

FERNANDO

Barrio Alameda
Telf.: 64 04 87
HONDARRIBIA

Taberna

LAGUNAK

*Ondarbitar guztiei
festa on eta alaiak!!*

Cl. Bernard Etxepare, 9
Telf.: 64 06 19
HONDARRIBIA

Gaztelu

W

erropadenda

ZORIONAK ETA ONDO PASA!!

Cl. Zuloaga, 18
Telf.: 64 25 01
HONDARRIBIA

KUTXA

ETXE BARRUKO PROIEKTUAK
DEKORAZIOA
MUEBLE EDO HALTZARIAK

Itsas Argi Pasealekua, 3
HONDARRIBIA

Gaxen

CROISSANTEGIA

*Bertatik ateratzen den
usaia erabakiko du
gure pasia
non bukatuko den.*

Matxin Artzu, 1
HONDARRIBIA

JAVIER

OPTIKO OPTOMETRISTA

KONTAKTO LENTEAK

San Pedro, 12 Telf. 64 37 75
HONDARRIBIA

SAGARDOTEGIA JATETXEA

Horra hor goian errota
irina pur pur ihota
ondo jan eta edan paketsu ta alai
hor duzue Beko - Errota.

JAIZUBIA
Telf.: 64.31.94
HONDARRIBIA

HONDARRIBIKO HIZKERAREN AZENTUAZ

0. SARRERA

Joan den urteko jaietako alean (*Hondarribia*, 40. alea) **Juan Antonio Letamendiak** Hondarribiko hizkeraren bokalismoa dotore aztertu bazuen, aurtengoan ere bertako euskararen gainean zerbait argitaratzea komeni zela eta, hona Hondarribiko azentuari buruzko zenbait kontu.

Artikulu honen oinarria Donostiako *Anuario del Seminario de Filología Vasca "Julio de Urquijo"* aldizkariaren aurtengo lehen alea (1991, XXVI, 139-152. or.) argitaraturiko "Acentos del Bidasoa: Hondarribia" artikulua da. Lan hori "Jose Ignacio Hualde, Illinoisko Unibertsitateko irakasleak eta bien artean egina denez, zilegi izan bedi gure aldizkariako laburpena egin eta beste zenbait daturekin hornituta" honara aldatzea. Ez dago esan beharrik gehiago sakondu nahi duenak, han duela lurr nagusia, eta, era berean, beste datu-rik edo bestelako iduririk lukeenak atek zabalik dituela egin nahi litzukeen ohar guztiak egin ditlan.

Historian zehar zenbait ikertzailek Hondarribiko intonazioaz eta azentuaz aipatu dutena ekarriko dugu orrialde hauetara lehenengo partean; bigarren, gaur egun Hondarribian aurki dezakegun sistema baten (ez sistema bakarraren) deskribaketa labor bat egingo dugu; eta, hirugarrenean, konklusio modura gai honetaz esan dezakeguna emango dugu labor antxean.

1. HISTORIA PIXKA BAT

Hondarribiko intonazioa, orohar, esan ketu da Gipuzkoako intonaziotik aparte gertatzen dela (zeini ez zaio suertatu horrelako zerbait aditza: "zure euskarak badu nafarren edo beste aldekoen doinuaren tankera" nola esaten da zure herrian *mañtasuná*, *tentázi-yuá?*"), eta aparte gelditu ahala Lapurdi aldekoa jotzen duela. Hori ez dugu atzo goizeko kontua, badugu intonazioaren aldetikoina diferentzia horren berri ematen duen testigantza franko.

XVIII. mendera jotzen badugu, horietariko bat gurek **Manuel Larra-mendi** andoaindarraren lumak adierazten duena (*Corografía de Guipúzcoa*, 1754): "En Fuenterrabia, Irún y Oyarzun participan algo del dialecto la-

bortano, y aún de su tonillo gustoso"; edo Hondarribiaz mintzatu eta gero: "En Irún lo mismo [Hondarribian bezala], y su particular acento *arrigarri*, y no *arrigarri*, como en otras partes".

Larramendiren aipamen honetan ikus daitekeen beste ezaugarri bat ere azpimarratu beharra dago, alegia, Hondarribiko intonazioaz eta azentuaz mintzatzerakoan, ikertzaileek beti, edo gehienetan, Irungoarekin batera aipatu izan dutela. Geunik alderik aurkitzen diogun arren -zeinek ez du gogoan Irundik esan ketu den "Onyarrabiko kanpantórrian karramáruak dántxan" delakoan palatalizazioaz aparte azentuak duen garrantzia; edo hiztunek berehala egiten duten azentu-bereizketa Hondarribikoan eta Irungoen artean, eta are Hondarribiko auzoen desberdinen artean-, badirudi ezaugarri nagusietan bat heldu direla. Eta bat heldu dira ez bakarrik Irún eta Hondarribiko azentua, baizik eta Bidasoaren Behealdeko herrietako azentuak. (ikus aurrerago).

Baina historiara bueltatzen bagara, ikusiko dugu XIX. mendeko **Louis Lucien Bonaparte** printzeak ere aipatu zuela baietara honetako intonazio berezia (1877, *Observations sur le basque de Fontarabie, d'Irún*, 154. or.): "Ces localités guipuscoanes [Hondarribia, Irún, Lezo eta Oiarzun] ont une intonation qui leur est particulière, mais qui n'est pas exactement la même pour chacune d'elles". Eta bere datuen arabera bereizitasuna azpimarratuko du, baina, era berean lauren arteko diferentzia (eta ez,

tamalez, batera izan zitzaizketen ezaugarriak).

XX. mendera pasatzen bagara, hasiera partean badugu **Resurrección María Azkue** lekeitiarrak esandakoa, eta idatzi zuenari kaso egiten badiogu, badirudi ez zitzaizela gehiegi gustatu eskualde honetako azentua (1930, "Del acento tónico en algunos de sus dialectos", *Euskera*, 284. or.): "Es por el estilo [Bortzietakoaren tankerakoa] el acento de Irún y Fuenterrabia. Hace ya muchos años que he husmeando por aquella región me dijeron que una de las distinciones más salientes de ambos pueblos consiste en que en Fuenterrabia el chocolate es *txokóltia* y *txokolátia* en Irún".

Hala ere, Azkueren baieztatpenean bada datuak justu aldrebes direla esan duenik, hau da, hondarribiarrek *txokolátia* ebakitzen dugula. Hori frogatzeko aski da **Bordarlen** esana (1981, "Hondarribiko mintzairan bertako berri", *Euskera*, 302. or.) irakurtzearekin: *Txokóltia* esaten duet irundarrak. Guk *Txokolátia*". Bide batez, esan dezagun testigantza hori ezinbestekoa dela Hondarribiko azentua zein silabaten joaki den ikusteko.

1949-1950 inguruan aieka hauetan ibili zen suediar batek, **Nils Holmerrek** (1964, *El idioma vasco hablado*), esango zigun hemen ebakitzen den azentua hitzaren hasieratik kontatuta bigarren silaban joaki dela, eta guk hori hala egiten azentua eramaki duen silaba

1. Deklinagaia silaba bakarrekoa bada, azentua hasierako silaban joango da.

2. Deklinagaia bi silabatakoa bada azentua bigarren silaban joango da. Hala ere, bada hitz multzo handi bat azentua lehenbiziko silaban eramaki duena.

3.a. Deklinagaia bi silaba baino gehiago baldin baditu eta bokalez bukatzen bada, azentua deklinagaiaren azken aurreko silaban joango da.

3.b. Deklinagaia bi silaba baino gehiago baldin baditu eta kontsonantez bukatzen bada, azentua deklinagaiaren azken silaban joango da.

Hondarribiko euskararako arau nagusi baten bila hasiz gero, generalizazio hauek arau nagusi bakar batera biltzea zaila denez, baliteke bi silabatako bigarren multzo handi hori (*tóki.ya*) arruntzat hartzea, eta beste joerakoak (*léku.a*) salbuespentzat hartzea. Hala egin bageneza, ager lebiguke arau nagusi bat:

"Jarri azentua bokalez bukaturiko deklinagaien azken aurreko silaban, eta kontsonantez bukaturikoen azkeneko silaban".

Analisi mota honek, ordea salbuespenik ere izango luke, eta gaztelaniarako proposatzen denaren antzekoa da. Kontrako eta aldeko arrazoiak ere baditu, baina momentu honetan ez gara eztabaida horretan sartuko. Gaurko lana arau posible horren berri ematea baita.

Hitz-elkarketari begiratu bat ematen badiogu, beste aldetik, ikusiko dugu badela joera ezberdinak azentuari dagokionez:

- esanahi eta egitura garbia duten hitzetan deklinagai bakoitzak bere azentua eraman dezake: *óngi-etórri.ya*, *egá.luxia*, *Jangóiko-artállia.ak*, *begi-ñiñiku.a...*, baina honek ez du adierazi nahi zenbait hitzetan gertatzen ez denik azentu bakarrek ahoskerarik, alegia, entzun dezakegu bai *gótti.náy.a*, bai *gottínáy.a*

- lotura handiko hitz elkarketan, beriz, azentu bakarra izango dugu: lehenengo azentuak baztertu eta beste azentu bat aplikatuko zaio deklinagai berr osoari, azentua bigarren osagaiaik eramango duelarik; *itzóntzi*, *pixóntzi*, *basé-miya* (eta *basemiyá*), *batxúni.ya* (eta *batxuní.ya*).

Era berean, azentu-aldaketa honek bokalez bukaturiko beste deklinagaien berdintzeko aukera ekarriko du.

Aditzari dagokionez, forma ez jokatuen azentuazioa izenena eta adjetiboena bezalakoa da. Bisilabadunetan, gehienek azken silaban eramango dute azentua: *bildú*, *sartú*, *jarrí* (eta *jartú*), *así*, *erré*, *itó*, *emán*. Salbuespen gutxi dago, eta honen artean: *bóta*, *lája* (baina *lajátu*), *pása*. Bi silabatik goitikoetan azentua azkenaurrekoan doa: *inúki*, *ikúxi* (eta *ekúxi*), *idurítu*, *pallakátu*.

Adizki jokatuei dagokionez, gehienak bisilabadunak dira eta azentua

bukaeran eramateko joera dute: *zerá*, *zazlé*, *diré*, *dugú*, *ttuziá*, *nitzén*. Bi silabatik goitikoetan ere azken silaban eramateko joera ikusten da: *zittukén*, *zittuzén*, *zittóztén*, *genitión*, *nauzkitté*...

3. ONDORIOA

Ondorioa modura azterketak zera erakusten digu: arau nagusia deklinagaiaren bukaeratik hasita kontatu beharra dagoela azentua zein silabatan joaki den ikusteko. Eta aski inportantea da kontaketa honetan deklinagaia bokalez bukatzea edo kontsonantez edo erdibokalez bukatzea, horren arabera alda baitaitekeelako azentuaren tokia.

Bidasaldeko beste hizkerren azentuarekin bat etorriko da, hortaz, Hondarribikoa, hizkera guzti hauetan azentu-unitatea deklinagaia dutelako, eta ez hitz osoa (deklinagaia + hondarkia). Hala ere, ezaugarri hau ez litzateke euskararen eremuan gure eskualdeari bakarrik legokiokeen berezitasuna, beste zenbait hizkeratan ere halakoa baitute.

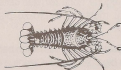
Hau izan da, gehiegi luzatu gabe, Hondarribiko azentuaz historian zehar esan denaren aipamena eta gaur egungo azentuaz esan dezakeguna. Kontu hauek gustokoak dituztenek badute probatan aritzeko toki aparta gure herrian. Ea denen artean egiten dugun gure hizkera hobekiago ezagutzeko modua.

Txomin SAGARZAZU

IRAGARKIAK

Lupe

ARRAIAK

Arrosela, legatza, antxua, aluna,
Zerbait gehiago behar?
Aurreko baratz urdin horrek
ematen dio Lupei
bere baratzki ederrenak.

Tel.: 64.42.56 - 64.41.59
64.24.52 (etxekoa)
Portuko elizaren parean
HONDARRIBIA

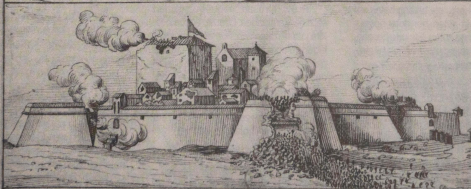
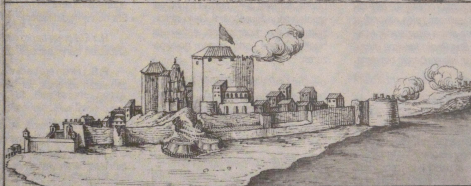
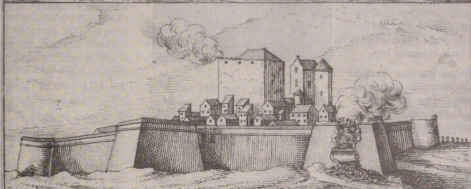
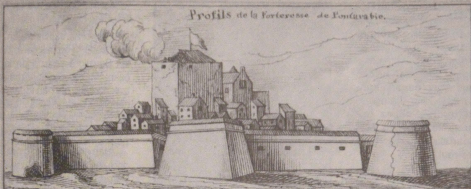
Guadalupeko

Jatetxea

Tel. 64 46 81
HONDARRIBIA

BLAGAN : FLORENTXIO GORONDO

Profil de la Forteresse de Hondarrabia.

BLAGAN: FLORENTXIO SORONDO

Aurtengo jalek izango dute Florentxio Sorondorentzat xarma berezia: aurtun ere Kofradiako konpainiaren kapitana izango baita. Urte askotan konpainian kapitana joan ta gero, joan den urtean laja behar izan zuen osasun kontuak zirela ta, baina aurrera egiten dakien horietarikoa denez hor izango dugu sable eta guzi, Kale Nagusia, Guadalupe eta Portuan barrana bere mutlekin.

Florentxioren bizia itsasoarekin lotua dago: hamabost urtez geroztik hor ibilia da, olatu, trapesa eta baga tarteen. Han ezagutuko zituen denboralerik gogorrenak eta baita kalma txuri-txuriena ere.

Gizon sendoa, gaztetan izango zuen planta ederrari ederki itxekitzen jakin izan duena, goxo-goxo ariko zalgu, esperientzia handiko gizonak bakarrik dakiten moduan, blagan.

Florentxiok hirurogeitahiru urte ditu eta Pilar Urrestarazurekin ezkondua dago, bi seme-alaba dituztelarik: Meritxe eta Iñaki. San Pedro kalekoa dugu, 77.ekoa, bertan jaio eta bertan bizi dena.

H.: Atta eta ama Hondarribiokak?

F.S.: Blyek, Antonio Sorondo eta Pakita Iriberrí. Bat arrantzalea eta beste bat baseritarra, ama Errezkiñenekoa. Lau senide: hiru anai eta arreba bat. Eta gure atta ta ziren matoi bat eta karro bat. Eta horrek badu ixtori bat: gure attan familiakoak ziren Hondarribian ziren aberasenetakoak, eta bikario batek eta Kofradiak egin zuten hondora botatua, sosik gabe lajatu zuten. Eta urte berean, esaten dute, koliko misererekin hil zirela atton-amonak.

Hasiko da kontatzen eskolan nola ibili zen: Hijas de la Cruz, San Pedro kalean Errubiko maistrarekin, Biterin don Jesus tirantes-ekin, eta maisu irundar batekin Kale Nagusian... itsasoan hasi arte.

H.: Itsasora joateko momentua ere etorri zitzaizun...

F.S.: Itsasora? Lagunak itsasoan ibiltzen, huraiak diro pixkat bortsiloan,

sos asko ez biñon nahikoa, guri amak sosik ematen ez... eta denak itsasora. Hamabost urtekin fan nitzen itsasora.

H.: Eta itsasoa?

F.S.: Hasiara hartan ez zen orain bezela, sartzen zen mutilari ez zioten ematen osoa, laurdan bat. Gero, serbiziara joateko momentuan, erdia, eta bueltan, osoa, edo segun nolakoa zaren.

H.: Ze barkotan hasi zinen?

F.S.: Attan barkuan, osabakin eta sozio zen eta han hasi nitzen: Enrique. Gero egin zuten beste bat haundiagoa. Eta motorra alemana sartu zioten.

H.: Orduan zer arrai-klase atzama-ten zenuten?

F.S.: Orduan negu guzi-guzian sardiña, kantidadea. Orduan edozein tokira joanta izaten zen, hori bai, egualdiak lagundu egin behar zuen. Attak laguna galdu ketu du barkuan, ilunean, eta ilunean itsasoan ardorea, eta fosforo horrekin ikusten, eta konturatu ez atzeka bela kendu gabea zutela, harek manio-brak behar den bezala egiten utzi ez, eta aurreko aldean hondora joan zen.

H.: Urrutira ez zineten ibiliko...

F.S.: Urrutira? Bai. Barko haiekin ibiltzeko nahiko urruti. Sarea barrenen, beste hamalau gizon, barrenen, ehun kiloko arraba barrenen, beste bi bote barrenen... Barkoa txol tikia gainera.

Orain... ez da pentsatu behar ere. Orain, joa!

Barko harekin berakin, attakin ta buelta ederra eginak gera: bueltan bueltan Bermiora sartu. Han lagun batek esan: 'Matxitxakotik hamar ordu egingizak nortean, eta han topatuko dut atun handia'. Lagunak esan: 'ze egingo dugu?' 'Goazemik'. Orduan attak errelojua eta konpasa besterik etzitzen.

Han deus ez. Han ginela, barko ondarrutar bat, arrimatu ginen, orduan ez bait zen radiorik, eta harek Gijonera joateko, han bai zela. Berriz ere, galdetu, eta han joan ginen. Orduan hemengo gerra bukatua, alemanak eta sartuak, petroloero haundiak ibiltzen ziren, eta urrutitik ikusita: 'Lehen etziztuten tximini haundi hoiak, fabrika hoiak etziztuten hori!' Eta orduko barko haundi batzuek izaki.

H.: Eta arrairik?

F.S.: Arraia? Eztaikit berrehun edo hirurehun atun tiki, hiru kiloko arraia, harrapatu eta Santanderren sartu inularran. Han arraia atera eta hurrengo egunean, etxera. Eta hori barko tikiakin!

H.: Eta orain barko tikiakin horrela ibiltzen denik bada?

F.S.: Orain ere badire barko tikiak zabalitzen direnak, erremediorik ez denean...

Eta hondarribiarrak munduan bueltatzen lehenbizikoak izan ez baziren ere, ibili ketu dire eta ibiltzen dire Kantauri itsasoaren uretatik aski aparte: Afrika, Amerika...

Florentxio ere ibilia dugu Dakar aldean 1957-1958.ean atun bila, han ikusiko zuen beste mundu bat...

H.: Dakarren zerk harritu zintuen gehien?

F.: Gauzik onena ikusi dutena beltzakin badakizu zer den? Guk jaten genuen atuna ta patata, haragia ta patata, lautik hiritan hori. Eta etortzen ziren beltzak, ia sobrantea emango genion. Guk botatzeko gendula eta hartzeko. Ia irukiko dugun pixkat, baietz. Han faten ziren gutxienez beste hamar edo hamabin bila. Gu bezalakoak baldin baziren, eseri, nahikoa jan, eta beste gaineakoa

putzura botatu, eta huraiak berriz, ikusi zer den, eta han fango ziren bi edo hiru zirenak lagunakena bila, jatera etortzeko. Nik han ikusi dutenik gauzik ederrena.

H.: Eta handik bueltan?

F.S.: Hemen legatza agertu zen urte berean. Lehenotik ale batzuek bilatzen ziren, eta etorri ziren bermiotarrak, eta hurrengo egunetik hasi zen jendea legatzetan. Ordu arte ez zen deus ere, sardiña desagarezitu zen eta denak motor tikietan arroselatan edo bixigotan. 1958an hasi zen Hondarribian legatza legera.

Orduko bako bako **Santa Teresa**, utzi eta **San Ignacio** berriarekin hasia izango du. Eta gainera, patroilarietan.

H.: Patroi noiz hasi zinen?

F.: Barko titkia nuela. Hogeitabi urtetako ni Kofradira fateren nitzen. Attak juntatara ta ni bialtzen zian. Serbiziotik etorri nitzenean, ta attak segituan hura aspertua zela hor ibiltzetik eta nik joan behar nula, ni hogeitabi urtetatik berrogeita hemezortzi bitarte Santiagoko prozesio hortan ibili ketu naiz.

H.: Patroi hasitzen denak ere lanak izango ditu...

F.: Orain diren aparatuakin "una maravilla". Orain honela jartu, begira atzera eta "orain kalle San Pedron gattuk!". Eta denbora batean berriz, *estima* huts-hutsa.

H.: Nonbait ikasiko zenuten...

F.: Ikasi? Goizean hiruatan jaiki, ordobitan jaiki edo bostatan jaiki, gero arratseko hamarratan eskolera, ikastetara, titulurik ez baigenun. Eta titulua ateratzera eskolera, Portuko eskolera. Bazen ofiziale bat, eta bi ordu egunero egunero, berriz ere goizeko hiruatan jaiki behar eta hamaikatan etxera, negu guzi-guzian. Eta emango zigutela "2º patrón" en titulua, eta eman ziguten "litral" ena, deustako balio etzuen. Eta hurrengo urtean berriz eskolera, eta gero 2.ekoa eman ziguten, eta gero "antigüedad" kontatuta eman ziguten "primera".

Orduan erakutsi ziguten *estima*. Eta puentean gu kontuak atera ta kontuak atera. *Estimakin* duzu gauz bat: mo-

mentuan balio dizu, biñon hurrengo eguneko, gau guzi-guzia paratua, nola ez dakizun korrienteak nora eman dizu, hasi behar duzu berriz handik. Gero atera zen *consol*. Bi emisora ziren, bat Frantzian eta bestea Lugon, eta aparatotik fuertea zuenak Ingalaterrakoa ere hartzen zuen. Eta karta bat zen, bere numeroakin ta, eta segurua zen. Gero hasi ziren beste gauzak aurreratzen, eta beti bezala, espaiolak egin zuten kendu emisora. Biñon oraindik frantsesa martxan da.

Gero jartu genun *tracor*, altura hartzeko katxarua, horrekin itsasoaren azken muturrera joango zera.

H.: Patroiak izango du responsabilidadea...

F.: Responsabilidade haundia. Attan lagunzar batek, bizkaitar batek, Benantzio izena zuen eta *Aingeru Jaurea* barkokoa zen, esaten zigun guri gauza horren gainean: "Bilatzen denean arraia, *Aingeru Jaurea* harrapatua; bilatzen ez dugunean, Benantzio harrapatzen ez".

H.: Responsabilidade gehiago ere hartua zara: Kofradiak buru.

F.: Bai, 1970an, 1970-1971.

H.: Hor lan haundia izango da...

F.: Haundia. Gu Rafael Ancisar ta biek ibili ginen alde batetik bestera, Madrida ta guzira joaten ginen biek. Nik ez nakien non zen *Camps*, biñon ederki ikusi nuen *Camps* zer zen. Orduan urik

ez bait zen puertoan barrenen, gutxi zen, eta ura behean zela ezin sartu barrikorik. Guk nahi genun zerbait jartzea puertoan, eta nola-hala moldatu ginen, eta jartu genuen gasoila emateko surtidore horiek.

Sekulan etzuten ezet esaten eskatzen zenean, biñon askota ematen ez. Batek bakarrik esan ketu nau, *obras públicas* seko ministro batek, puerto konpontzeko dirua eskatu eta kamioiak egiteko eta bost urteko dirua ahitua zela, dena gastatua zela. Harek bakarrik esan zidan niri.

H.: Itsasoa gogorak ere ikusiak izango zarete...

F.: Bai, denborale ikaragarriak hartu ketu ttut, 60 nudo, ia 120 kilometro orduko.

H.: Eta holakoetan zer egiten da?

F.: Alde egin ez, egon trankilo. Nik, egia esan, ez dut sekulan izandu itsasoaren beldurrik, nola esaten da "ze pasatuko da?"... egia esan, ez dut sekulan holakorik pentsatu.

Gertatu zen behin denak afaltzen ari ginenela, geldidageldirik, eta frantsesa partea ematen. 60 nudo, suresteko haizea. Eta lehorretikan ginen ehun da berrogei milatik gotti. Altxatu ginenean haize-soinu bat, eta geldidageldian martxa, etzuen zarkartzera ematen, biñon momentu batzutan itsaso ikaragarria... gero haizeak berak egiten zuen, nola plantxa pasatzen da, igual-igual. Eta goizeko sei etan hartu nuen *consola*, eta eman zian

punto bat, eta eguadiko hamabitan leku berbera eman zian.

Beste batean bakar-bakarrik atera ginen, topatu ginen lau frantsesak. Esperoan egondu ginen partea aritu arte, eta egualdi txarra zela, harik eta guregana allatu bitarte bertan egon behar zela. Hitz egin genuen haiekin, eta haiek hitz eginak ziren partea onia bada, atera egingo gera, bestela etxera joango gera. Hobe etxera etorri baginen.

Partean eman zuten kalma txuri-txuria. Eta gu: "Nola izango da kalma, ez diotzu aitzin Leon Muxikar, frantsesa, maruak nola ari den egualdi gogorra dela, ta gogorra dela?". "Ezta beldurrik, goazen". Kantila hartzeko momentuan... bat bazen barko tiki bat, eta itsasoa barrera sartzen. Ez omen dela posible joatea, eta huraiek labak etxera, eta guk ere ze egongo genuen, segi huraiekin. Alabanda berean biberak hustu, eta ziriak berak betetzen zuten biberoa.

H.: 'San Telmoren argia' edo delakoarekin bada zure atari getatutako itxoria bat...

F.: Bai, denborale batean. Behin ere aritzea baduk 'la luz de San Telmo'? Atetzen da mingaina bezala palo muturrean, eta gure atari atera zion behatzen denborale batean, burnizko leman zela, orduan pueniterik eta ez zen

izaten. Eta behatza jartu eta ikusten zen argi tiki bat, eta egiten zuen soinu bat. Hori egi-egia da. Harik eta etxera etorri bitarte behatzen iruki zuen, batetik bestera pasatuz, eta beti soinu batekin. Ze esan nahi zuen argi harek? O denboralea zen, o San Telmo zen o zer zen...? Nik ez dakit, bifoñ han iruki zuen su hura, bifoñ etzion erretzen.

Eta biziak bere legeak dituzenez, itsasoa ere utzi beharra izango du Florentxiok. Hirurogeitabat urterekin hartuko du erretiroa, idorrean patxara handiak ibiltzeko moduan izango delarik.

Baina Florentxio ez da egoteko gizona, eta lehorrean mugitzen ere badauki. Eta mugituko da, bai, Amabirjina egunean! Gaztetan Txangai konpainian ibilliko zen bandera eta guzti, gero hainbat urtetan sargento. Geroxeago Kofradiako konpainian hasiko da, eta orduan jende askorik ez zela ibiltzen ere esaten digu. Kapitana ere izango dugu azkenean urteetan, joan den urtean izan ezik.

H.: Amabirjina egunean Kofradiako kapitana urtetan izan zara...

F.: Bai, aurtengoa hamahiru edo hamalaurgarren urtea dut. -

H.: Eta orduan zaharrekin joaten zara...

F.: Zaharrak bai, behin konpainian

faki ginela neska montoi bat: "Mira, mira, estos son los viejos". Eta nik: "De viejos, nada, chavala. De usao todo lo que tú quieras, pero de viejo, nada".

H.: Joan den urtean ezin izan zinen atera. Aurten joateko listo omen zara...

F.: Idea badut, eztaikit ze egingo duten... Medikua esaten naute joateko, trankilo ibiltzeko, ahaztutzeko, primeran nagola... Kale Nagusiko malda ez dela deus ere....

H.: Bai, baina hor ez da bakarrik malda igotzea, egun horretan sentitzen dena...

F.: Nik behintzat bai. Nere denbor guzi-guzian serbizioan behin, beste behin anketako infekzioekin, eta joan den urtean ez naiz joan. Beste guztian denetan atera naiz. Neretzat egun hori, eta Gabonak eta Urteaxarrak dire egunikan alaiena. Joatean, jendearen txalo huraiek eta... egia esan, ni emozionatu egiten naiz.

Txomin Sagarzazu

IRAGARKIAK

La Hermandad JATETXEA

ZORIONAK!

Zuloaga Kalea, z/g.
Telf. 64 27 38
HONDARRIBIA

JESUS IBÁÑEZ

INMOBILIARIA

Matxin de Arzu, s/n
Telf.: 640153
HONDARRIBIA

URRATS

OINETAKOAK

Bernat Etxepare, 1 - Tel. 64 31 90
HONDARRIBIA

"Garaiturikan etsaia
libratu zan gure erria"
T'eskerronez, ziñ-eskeñia beteaz
Zure oinetara doa erri guzia,
Oleaso'ko Maria.

KAI-ALDE

GOZOTEGIA

San Pedro, 10 - Tel. 64 10 47
HONDARRIBIA

Inoiz dastatu ahal duzu
kaiatik urbil, KAI ALDE-n egiten
duten TXAPELA, hau ez da
Tolosako horiek egiten duten
bezelakoa, hau, trufaz betetako
txokolate tarta da.

aizea

Munduko
artisautza
eta
erropa.

ZORIONAK!!

Ci. San Pedro, 8
HONDARRIBIA

ERROPADENDA

San Pedro kalea, 8
Tel. 64.12.24
HONDARRIBIA

ZABALA

JATETXEA

San Pedro Kalea, 14
Tel. 64 27 36
HONDARRIBIA

BEREZITASUNAK:
Txuleta,
Kogotea eta rapea

NATURISMO
DENDA

Txuntxumela

Festak ondo pasa!

Santiago kalea, 11
Telf.: 641450
HONDARRIBIA

AQUARIUM

JATETXEA

Zuloaga, 2 - Tel. (943) 64 27 93
HONDARRIBIA

Gure-Etxea

FAST-FOOD

HONDARRIBITAR
GUZTIOI ZORIONAK

HONDARRIBIA

ARRAUNLARI

JATETXEA

ZORIONAK

Denokeri eta
Jaiak ondo
pasa!

Butron pasealekua
Casa Etxe Alai
Tel. 64.15.81
HONDARRIBIA

BLAGAN: DEMETRI ARRIBILLAGA

DEMETRI ARRIBILLAGA PEREZ, Hondarribiko San Pedro Kalean jaioa dugu, "portuarrak legitima" berak dioen bezala eta garai bateko petrikiloaren alaba. Emakume atsegina eta behartsu eta gaixoei laguntzeko beti prest dagoena, herriko tonbola antolatzen eta bertan txartelak saltzen ere ematen ditu makina bat ordu.

Berak kontatu dizkigu garai batean kantinera joan zeneko kontuak eta beste hainbat gorabehera.

H.: Zu Hondarribian jaioa zara?

D.: Bai, Hondarribian jaioa naiz, San Pedro Kaleko 43an, Bar Lekuonan ondoan, Portuarra Legitima. Joaten ginean dotrinara, bagenun apaiz bat Don Emilio zuena eta girigaia baldin bazen beti portuarrak tartean izaten ginen eta esaten zigun "portuarras pero legitimas". Nire gurasoak ere hondarribitarrak ziren, bai gurasoak eta bai attonak eta amonak, nahiz Perez eta Gonzalez izan. Gure attona Perez portuarra zen, Domingo Fraile deitzen zioten eta Gonzalez Santa Engrazikoa.

H.: Zure atza hezurkonpontzaile omen zen.

D.: Bai hala zen, Gregorio zuen izena eta amak Barbara, toki askotik etortzen ziren nire atzarangana, oso ezaguna zen. Hark egiten zuen hezurak konpondu eta masajeak eman ere bai, hori gainera saskitik etortzen da, bueno guk saskitik esaten dugu, saskia da herentzia, zertik gure attona horrela ibiltzen zen eta attonaren atza ere bai. Gure osabak ere egiten zuten, osaba Frantxi-kuk, bueno Lucio izena zuen baino guk Frantxi-xu deitzen genion, eta beste osaba bat Sokoan bizi zena, Benigno, hark ere egiten zuen.

H.: Zu ere ibiltzen omen zara.

D.: Bueno ni erpeseekin ibiltzen naiz, nik beruagatik nabaritzen diet mina non duten eta askok esaten naute nire eskuek plantxa berua ematen dutela.

H.: Eta hori aspalditik egiten al duzu?

D.: Zortzi bat urte edo horrela, niri esan zidan, hor nola Pautik etortzen bait da Madam deitzen diotena, ba horrek

esan zidan, "zuk erpes sendatu deza-kezu eskuak jarzearakin bakarrrik" eta nik ez nion kasurik egin. Egun batean telefonoz deitu zuten nire etxera galdetuz "hor bizi al da kurandera" eta nik esan nion hemen ez zela kuranderarik eta orduan esan zidan "zuk ezagutzen al duzu Madam eta nik esan nion baietz eta berak esan zidan "orduan zu zara erpes sendatzen duzuna" eta nire etxera etorri zen, nik pentsatzen nuen "zer egin behar dut nik orain?", hurrengo egunean berriz lauetatik lau t'erdietara etortzeko gelditu zen eta bostak bost gutxi eta heldu ez, "hil dinat ba nik hura" pentsatzen nuen eta halako batean tinbrea eta "zer moduz?", "askoz hobeto, ez dut minik hartzen", nere baitan "aho pixkot, sugestioa, bihar izango dūn bai", hurrengo egunean berriz etorri zen eta ez zuela minik, orduan har beste bateri esan, eta besteak beste bateri eta horrela hasi nintzen. Petrikilon familiakoa izaki.

Badakizu zer pasatzen den gaitz honekin? nahiz oinaze haundiko mina izan, hiltzeko mina ez dela eta horregatik ez dute deus ateratzen hori sendatzeko.

H.: Zuretzat ere gauza ederra izango da horrela laguntzea.

D.: On egitea satisfakzio haundia da eta modu askotara posible da on egitea.

H.: Herriko tonbolaz ere zu arduratzen zara noski.

D.: Bai aspalditik, lehen Ospitaleko

monjak izaten zutenean ere han ibiltzen ginen, lehenbizi hasi zen Sor Antonia, gero Sor Grazia. Orduan etortzen ziren inaugurazioko egunean señoarak, hamaurretako meza ondoan etortzen ziren herriko jauntxo guztiak eta señoarak dena joiaz betiak, inauguraziora bai, orduan erretratoak eta ateratzen zituzten eta gero uda guztian agertu ere ez, nik hogeita hamabost bat urte badaramazkit hor, baina antolatzen eta horrela ez, orduan baziren beste jendeak eta gu saltzera bakarrik joaten ginen. Orain guk antolatzen dugu, febrerorako hasitzen gara, orain Iruñara joaten gara, lehen erosten genuen almazenetik, baina norbaiti okurritu zitzaion "zergatik ez gara Iruñara joaten?", hango tonbolan hainbeste diru mugitzen da eta haiek ezagutuko dituzte fabrikak" eta horregatik orain hara joaten gara eta haiek erakusten digute zer erosi duten, ze prezio, nondik, gero guk ikusten dugu zer komeni zaigun, guk haien prezioakoz ez dugu posible erostea, guk hemen oso presupuesto tikia dugu haieken aldian.

H.: Hori Karitasak eramaten du?

D.: Hori herriko behartsuentzat da.

H.: Baina zu karitasen ere sartua zaude.

D.: Bai, ni denetan, alde guzietako buruntzaila naiz ni, baino ahal dena egiten dugu.

Normalean noiz irekitzen da tonbola?

D.: Normalean San Pedro egunean, Iruindik etortzen da jendea San Martzial egunean eta guretzat hobena izaten dira larunbata eta igandea, horregatik guk asko jokatzeko dugu eguraldiarekin, larunbata eta igandean eguraldi txarra baldin bada, aste guziaz gaitzen duzu.

Eta bukatu?

D.: Bukatu normalean abuztuaren azkenaldia, urte batean egondu ginen seihenbrenen hamaika bitarte. Aurten espero dut dena bukatuko dela, joan den urtean ez genuen posible izandu dena bukatzea. Hasiak gara pentsatzen datorren urtekoan, mundialak direla eta ez direla gelditzen dira etxean telebistaren aurrean eta akabo gure tonbola.

H.: Noizbait lapurretarik edo bestelako arazorik izan al duzue?

D.: Orain arte ez biñon aurten saiatu dira atea irekitzen eta nire irudiko zera izan da, kuadro batzuk jarri ditugu herriko pintoreei eskatuta eta horiek diru ardo balio dute. Pintore denak oso ongi responditu dute eta kuadro bana eman dute, biñon herriko inori ez zaio tokatu, bat joan da Toledora, beste Salamancara....

Gero ostatuak ere afariak ematen dituzte, bi lagunere afariak eta gainera "a la carta" horretan oso ongi portatzen dira eta inork ez du ezetzak esaten.

Bestelako gauza bereziren bat gertatu al zaizue noizbait tonbolan?

D.: Bueno gertatzen dira guazua politak, bada Irungo kuadrila bat beti etortzen dena eta joan den urtean San Martzial egunean hasi ziren "queremos balón, queremos balón" umiak bezala eta tokatu mufeko bat, jokatu berriz eta raketak, jokatu berriz eta madalena.... azkenean zazpi erregalo zituzten eta halako batean esan ziguten "les cambiamos todo por un balón" eta nere baitan "erregalo onak titizek eta kanbiatu egin behar diet" eta eman nien baloia eta lehenbiziko ostikotik arbolara, gero han ikusten zenituen arbolara io nahi eta ezin, metro 7'ardi bitarte edo horrela koxkor batzuk baziren arbolan eta igotzen ziren, biñon handik gotti ez ziren gauza, jende pila bat bildu inguruan eta hura zirkoa.

Holako gauzak izaten dira, biñon bestela jendea ongi portatzen da eta pake pakean izaten da dena.

H.: Zu urte askotan joan omen zinen kantinera.

D.: Ni hiru urte joan nintzen 1941, 42 eta 43an, nire ahizpa zen hamar urte joan zena, asper asper egin arte joan zen hura, familiako denak zaldigainean joan dira, hiru jenerazio joan gara zaldigainean.

Badakizu zerk pena ematen nauen? orain zaldigainean joaten den kantinerak ez duela aurreko mantailak eramaten, hori gainera badakit nondik datorren, neska bateri ez omen zion telik ailegatzen eta esan zuen "ba total ez da askorik ikusten" eta ezkerotik kan horrela joaten dira.

H.: Orduan lehen mantailakin joaten zineten.

D.: Bai, aurreko mantal txiki bat eramaten genuen poltxiko txiki batekin.

Zuk nola ikusten dituzu gaurengungo kantinerak, nolako aldeak ikusten duzu lehengoan eta oraingoan artean?

D.: Orduan aukeratzeko zuten gorputz haundia zuena, kankaila izan behar zuen, eta erdipurdikoa baldin bazen "hori txikia joan da" esaten zuten.

Jendeak asko begiratzen zion pausoa nola ematen zuen eta horrelako gauzak?

D.: Bai, bai, asko gainera, orain denak soin berriein eta horrela joaten dira, ni joan nintzen nire ahizpak hamar urtetan erabilitako trajearekin, orduan gairik ere ez zen, eta izanda ere ezin genien gurasoei eskatu, estraperlo garaia

zen eta nahiko lan bazuten gu mantentzen, botak ere ez nituen harrapatzen, orduan ez zen oinetakorik ere eta ni karabinero baten botakin joan nintzen, nonbait horrekoak ziren, muturluexak eta, nahiko ondo joan nintzen.

Orduan trajea Aiantamientuarena izaten zen eta Ospitalean edukitzen zuten. Nire ahizpari tokatu zitzaionean nire amak Alkateari esan zion lotsagarria zela soin hura eramatea eta Alkateak esan zion berria egiteko eta gero kontua pasatzeko, traje hura hamahiru urtetan eraman genuen nere ahizpak eta nik.

H.: Orduan orain bezalako pelukeria eta makilaje entslorik izaten al zen?

D.: Ez, orduan makilajetik eta horrelakorik ez zegoen, nola? razionamendu denboran eta gose denboran, baina tontorra nik eraman nuen lehenbiziko aldiz, eta ez zen nere gustoa, orduan ondak eramaten ziren, baina niri pelukerak esan zidan "tontorra egingo dizut eta etxean zerbitu esaten badizute, arratsaldeko kanbiatuko dizut" bazkalondoa ez nuen denborik izan, bañon nik nire botuz kanbiatuko nuen, eta gero arratsaldean hiru edo lau tontorokin joan ziren eta ezkerotik nola Iruñen hala Hondarribian denak horrela joaten dira.

Ni joan nintzenean Jose Ramon Lazkanotegi zen Jenerala eta kantineran ondoan joaten zena Ollurtako Nikasio. Bestea Agirreneko Domingo zen, baiñon hura beti biria irekitzen joaten zen, hura ez zen behinere kantineran onduan joaten.

H.: Zu oroltsen zara orduan ze buelta egiten zen?

D.: Lehen egiten zen Zuloaga Kaleetik etorri eta San Pedro Kaleetik buelta eman eta orain egiten da alderantziz. Goizean denak juntatzen ginen orain bezala, Alamedan: Orduan arratsaldean bandera entregatzera konpainia guztiak joaten ziren, orain bat edo beste bakarrak joaten dira.

Guadalupera eta hori orain bezala?

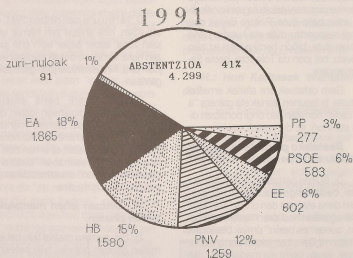
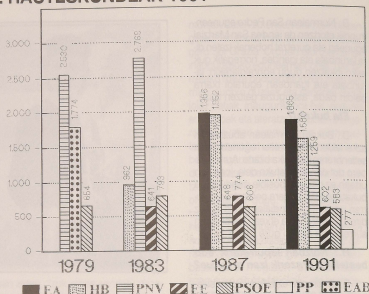
D.: Bai hori igual, orduan jartzen zituzten autobusak, kotxe partikular guzti zirelako eta Kaballeria joaten zen zaldi gainean. Ollurtako Nikasiok urtero bezala preparatua izaten zuen Kantinan txuleta patata fritjuekin eta muxiak eta nik ohiturik ez txuleta eta guaza horiek goizean jateko, baiñon estimatu nahi eta hura bortxa egiten nuen.

UDAL HAUTESKUNDEAK 1991

Maiatzaren 26ean, igandez, Udal hauteskundeak izan ziren Hondarribian Hego aldeko gainerako udalerrietan bezala. Emaitzak, ondoko lauki eta grafi-koetan gogoratzen ditugu.

Emaitza hauen arabera EAK 6 zinegotzi ateratu ditu, 1987ko hauteskundee-
tan bezala: Alfonso Oronoz Alkain, Ramón Kanpandegi Garmendia, Patxi Goikoetxea García, Guadalupe Larrarte Iturbe, Patxi Lekuona Alkain, eta Florenxio Arrieta Mendizabal. HBK 5 zinegotzi ateratu ditu, bat gutxiago aurrekoetan baino: Xabier Artola Agirre, Anjel Alkain Etxeberria, Senen Larzabal Etxarte, Loli Gartzia Goikoetxea eta Tomás Elgorriaga Kunze. EAJ-PNV 4 zinegotzi, bi gehiago aurrekoetan baino: Jokin Etxaniz Ageda, Mari Carmen Gezala Oiarbide, Agustín Basurko Aparicio eta J. Ignazio Aramburu Alustiza. EEK zinegotzi bat, bat gutxiago: Alberto Lasa Ansalas. PSE-PSOEk bat, aurrekoan bezalaxe eta zinegotzi bera: Ramón Labor-
da Larzabal.

Ekainaren 15ean hamazazpi zinegotzi hauekin osatu zen Udalbatza. Egun horretakoak dira bertan hemen agertzen diren argazkiak. Alkatea hautatzeko bozketa eginik, Alfonso Oronozek izan zituen boto gehienak, oraingo honetan laugarren aldiz herriko alkate delarik. Zorionak berari eta Udalbatza osatzen duten beste lagunei ere. Hondarribiaren alde saia daitezela egina hanean.

	UDALETXEA		KOFRADIA		BITERI		MENDELU		GUZTIRA	
EA	290	26%	521	37%	748	33%	306	22%	1865	30%
HB	284	26%	382	27%	578	25%	336	24%	1580	25%
EAJ-PNV	215	19%	300	21%	481	21%	263	19%	1259	20%
EE	167	15%	88	6%	217	9%	130	9%	602	10%
PSE-PSOE	98	9%	83	6%	147	6%	255	18%	583	9%
PP	40	4%	41	3%	100	4%	96	7%	277	4%
ZURIAK	12	1%	9	1%	20	1%	18	1%	59	1%
BALIOGABE	3	0%	5	0%	20	1%	4	0%	32	1%
TXARTELAK	1109		1429		2311		1408		6257	
BALIOZ	1106		1424		2291		1404		6225	
ZENTSOA	1828		2179		3839		2710		10556	
ABSTENT.	719	39%	750	34%	1528	40%	1302	48%	4299	41%

IRAGARKIAK

GABI
LOREDENDA

Almirante Alonso, z/g.
Telf. 64.21.07
HONDARRIBIA

TXIMAK
ILEAPAINDEGIA

ZORIONAK
ETA FESTA ONAK PASA!

Almirante Alonso
Telf. 64.41.58
HONDARRIBIA

ESTETIKA ZENTRUA - OPARIAK

ITXAL

*Manikura, Pedikura,
Tratamientos corporales,
Depilazio Hotza - Beroa -
Elektrikoa.
Faciales, Maquillaje,
Masaje.*

Almirante Alonso
Centro - Telf.: 64 56 25
HONDARRIBIA

AMONA JEXUXA'ri

Eguzkirik ez dute
leiotan zapiek;
aur jolasik ez dago
gaur zure kalean.
Odeiek lits urratu,
itsasoak orro.
Gizadi bat geldirik;
gero, bat-batean:

Ots!
Ots!
bizion oñok...

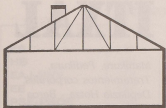
Orain larogei urte
kale poz gabeok
eguzkiak zituen
zure aur jolasak
alaitzen. Gaur, arriak
ere baitira itzal...
nork lekuskez, ikusi,
urte urdin igesak!

(Lierni - Itziar)

Errialdian begira zeunden
eta indarrak ahittu!
barra irago ondoren ere
urak bideak badittu.
Itsasoaren azken mugara
ez zera alperrik arittu:
zeruan beste izar bat nola
ezingo da ba kabitu?!

(Mertxe - Jexuxmari)
1991eko uztailaren 30ean.

IRAGARKIAK

**IZOZKI ETXEA
OILASKO ERREAK**

Beñat Etxepare, 2
Tfnua: 64 06 61
HONDARRIBIA

GOIKOETXEA

JANARIDENDA

ETXERAKO ZERBITZUA

San Pedro kalea, 51
Tel. 64 10 29
HONDARRIBIA

**CARASA, CILVETI,
LACORT Y CIA, S.A.**

J.M. ETXABE - MIKEL SARRIEGI

Zorionak!!

San Pedro, 12 bajo
Telf.: 64 55 64
HONDARRIBIA

ENMARKAZIOA

**MARKO AUKERA
UGARI**

San Pedro, 54
Telf.: 64 40 19

Part. 64 25 73
HONDARRIBIA

OTXOA

JANARIDENDA

BARAZKI, FRUTA ETA
HORRELA KOETAN
AUKERA HANDIA

*HERRI GUZTIARI,
ZORIONAK!*

San Pedro, 47
Telf. 64.16.84
HONDARRIBIA

AL GATO

hanburgesia

*Jaiak primeran
pasa ditzagun!!*

Santiago kalea
HONDARRIBIA

EXPERT

GEURIA

Festak ondo pasako
dituzue lazoan,
ZORIONAK!

IRUN
Fuenterrabia K.
Telf.: 61 50 08

HONDARRIBIA
San Pedro, 8 - 3
Telf.: 64 33 86

MEI MERTZERIA

**ZORIONAK
HONDARRIBITAR
GUZTIOI!!**

San Pedro Kalea, 49
HONDARRIBIA

- GACEO -

HARATEGIA

*Zorionak
eta
Festak
Ondo Pasa!!*

Santiago Kalea
HONDARRIBIA

PINPILINPAUXA

**ANTZINAKO ERROPAK
ETA TRESNERIA**

San Pedro, 1
Telf. 64 40 55
HONDARRIBIA

Hawai

GOZOTEGIA

Nahiz urrutiko izena eduki
bertako pastelak dasta
ditzakezu Hawai gozotegian.
Ikusi al duzue inoiz
umeren bat bere sudurra
kristalean pegaturik?

San Pedro, 12 • Telf.: 64.20.76
Zuloaga, z/g

Santiago kalea, z/g
Telf.: 64.17.58
HONDARRIBIA

ERRETEGIA - JANTOKIA

OSTARTE

ONDO PASA!!!

Santiago Kalea, 73
Telefonoa: 64 10 38
HONDARRIBIA

1991KO JAIETAKO AURREKONTUA

IRAILAK 6

PTA.

Erraldoiak eta buruhandiak	58.000 pta.
Margo lehiaketa	180.000 pta.
BRUXERIES Antzerkia	300.000 pta.
Kantineren karroza	325.000 pta.
Kantineren karrozarako banda	150.000 pta.
BIZNIETOS DE CELEDON Fanfarria	132.500 pta.
NERVION Orkestra	312.700 pta.

GUZTIRA 1.458.200 pta.

IRAILAK 7

Plater tiroketa	110.000 pta.
Haurren danborrada	150.000 pta.
Titi-billi	28.000 pta.
Antortxak piztea	75.000 pta.
LA GRAN SEÑORA Antzerkia	300.000 pta.

GUZTIRA 663.000 pta.

IRAILAK 8

Irratizaleen lehiaketa	125.000 pta.
Irungo Bandaren saioa	500.000 pta.
TOBAGO Kanp taldea	318.000 pta.
Zezen suzkoa	7.000 pta.
PAGADI ANAIK trikitilariak	50.400 pta.
LOS INCANSABLES fanfarria	115.000 pta.
BRIES orkestra	291.500 pta.

GUZTIRA 1.406.900 pta.

IRAILAK 9

Dultzainariak	35.000 pta.
Pilota Txapelketa	75.000 pta.
Erraldoiak eta buruhandiak	44.000 pta.
Haurren Jaialdia	500.000 pta.
Sokamuturra	55.000 pta.
Plater tiroketa	50.000 pta.
Dantza askatua	220.000 pta.
Toka Txapelketa	60.000 pta.
Patata-tortilla lehiaketa	160.000 pta.
Bidasoako Txaranga	85.000 pta.
Su artifizialak	300.000 pta.
TOBAGO Kanp taldea	318.000 pta.
Zezen suzkoa	7.000 pta.
BASAKABI Orkestra	212.000 pta.

GUZTIRA 2.121.000 pta.

IRAILAK 10

Alborada	28.000 pta.
Erraldoiak eta buruhandiak	58.000 pta.
Sokamuturra	55.000 pta.
Arrantzaleen eguna	210.000 pta.
Zaharren bazkaria	350.000 pta.
Herritarrak Fanfarria	65.000 pta.
Haurren Jaialdia	168.000 pta.
Haurren sokamuturra	45.000 pta.
Txanpa Soinu Taldea	125.000 pta.
PEIO eta PANTXOA Kantaldia	400.000 pta.
MINXORIAK TALDEA	325.000 pta.

GUZTIRA 1.829.000 pta.

IRAILAK 11

Txistularien Alardea	260.000 pta.
Baserritarren eguna	1.100.000 pta.
Erraldoiak eta buruhandiak	74.000 pta.
Pilota partidua	650.000 pta.
KUKUBILTZO	300.000 pta.
HERRITARRAK fanfarria	115.000 pta.
Su artifizialak	425.000 pta.
Zezen suzkoa	7.000 pta.
EGAN taldea	425.000 pta.

GUZTIRA 3.356.000 pta.

GASTU OROKORRAK (alardeak ezik)

Egitaraua eta banaketa	750.000 pta.
Taulado antolaketa	60.000 pta.
Suzniak botatzea	15.000 pta.
Langileen aparteko lanordua	700.000 pta.
Jaietako aseguroa	300.000 pta.
Iberdueroren konexioak	40.000 pta.
Osasun zerbitzua	90.000 pta.
Toldo eta aulkien alkierra	200.000 pta.
Ustegabeak	200.000 pta.

GUZTIRA 2.355.000 pta.

ALARDEKO GASTUAK

Konpainientzako laguntza	100.000 pta.
Kainoiak konpontzea	100.000 pta.
Kainoiak garraioa	20.000 pta.
Hipika, monitoreak, garraioak, etab.	203.800 pta.
Udalakideen taxiak	66.500 pta.
Kantineren autobusak	54.000 pta.
Herriko Konpainiaren gosaria	52.000 pta.
Kartutxoak	100.000 pta.
Polbora eta metxa	30.000 pta.
Kantinerentzako edariak eta ogitardekoak	48.000 pta.
Alardearen aseguroa	335.000 pta.
Langileen aparteko lanordua (hilaren 8koak)	300.000 pta.
Alardearen iragarpena	100.000 pta.

GUZTIRA 1.509.300 pta.

LABURPENEA

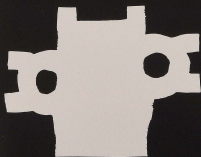
HILAREN 6tik BITARTEKO JAIALDIAK	10.834.100 pta.
ALARDEKO GASTUAK	1.509.300 pta.
JAIETAKO BESTE GASTUAK	2.355.000 pta.

AURREKONTU OSOA 14.698.400 pta.

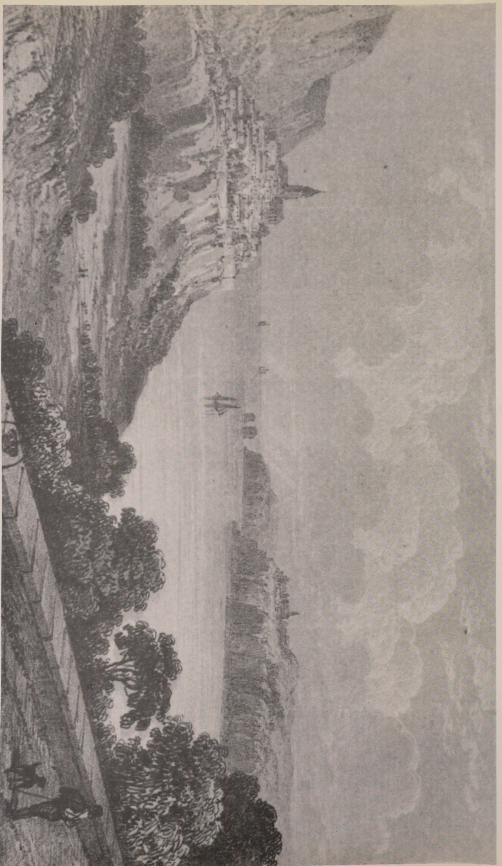
Etorkizunaren erronka

- Gertu dagoen erakundea dugu
- **kutxa**, garai berriei aurre egiteko.
- Teknika- eta giza baliabiderik
- eraginkorrenekin, gailentzeko.
- Beharrizan berriei egokituriko maila
- bikaineko zerbitzuez, eraberritzeko.
- Alor guztietan aurrera egiteko.
- Etorkizun gero eta lehiakorrago
- baterantz.
-
-
-

kutxa

• gipuzkoa
• donostia kutxa
•
• caja gipuzkoa
• san sebastián
•

THE TOWNS OF FONTARABIA AND HENDAYE ON THE RIVER BIDASSOA